

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

27.

KURIER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 3-го Апрѣля — 1834 — Wilno. Wtorek. 3 Kwietnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 19-го Марта.

ВЫСОЧАЙШІЕ РЕСКРИПТЫ:

I) *Данный на имя Преосвященнаго Антонія, Архіепископа Воронежскаго.*

Преосвященный Архіепископъ Антоній! Получивъ при письмѣ вашемъ отъ 23 го минувшаго Ноября иконы Воронежскаго Чудотворца Митрофана, коими наденъ Святителя Николая благославляете Меня, Мои Семейство и всѣхъ пребывающихъ здѣсь Членовъ Императорской Фамиліи, Я принялъ даръ сей съ тѣмъ же чувствомъ благоговѣнія, которыми преисполненъ къ Святости сего Новоявленнаго Угодника Божія и вмѣняю Себѣ въ особенное удовольствіе изъяснить вамъ за такое приношеніе совершенную Мою благодарность.

Поручая Себя молитвамъ вашимъ, Я прошу васъ соединить ихъ съ Моими объ утоленіи бѣдствій, постигшихъ, въ числѣ другихъ, и Губернію Воронежскую.

Пребываю всегда къ вамъ благосклонный.

На подлинномъ собственною Его Императорскаго Величества рукою подписано:

„НИКОЛАЙ.“

С. Петербургъ,
7-го Декабря 1833 года.

II) *Данный на имя Генералъ-Фельдмаршала, Князя Варшавскаго, Графа Паскевича Эриванскаго.*

Князь Иванъ Федоровичъ! Представленный Мнѣ Вами отчетъ о главнѣйшихъ распоряженіяхъ по Гражданскому управленію въ Царствѣ Польскомъ за 1833 годъ, служить убѣжденіемъ постоянныхъ и неунынныхъ трудовъ Вашихъ къ исполненію Моихъ намѣреній, для блага подвластнаго Мнѣ народа. — Возродившіеся преступные замыслы между весьма немногими, потушены въ самомъ ихъ началѣ строгимъ правосудіемъ; потерпѣвшимъ отъ послѣдствій непредвидѣнныхъ обстоятельствъ оказано возможное пособіе; наконецъ, постепенное улучшеніе по всѣмъ частямъ управленія, обезпечиваетъ желаемое устройство и порядокъ. — Всѣ таковыя Ваши благоразумныя распоряженія поставляютъ Меня въ пріятный долгъ изъяснить Вамъ искреннюю Мою благодарность за непрерывныя Ваши попеченія о пользахъ вѣреннаго управленію Вашему края, — пребывая всегда къ Вамъ благосклоннымъ.

На подлинномъ собственною Его Императорскаго Величества рукою подписано:

„НИКОЛАЙ.“

С. Петербургъ,
14-го Февраля, 1834 года.

ВЫСОЧАЙШІЕ УКАЗЫ,

a) *Данные Правительствующему Сенату. (Въ С. Петербургѣ.)*

Февраля 25-го гисла. „Снисходя на прошеніе Эстляндскаго Евангелическо-Лютеранскаго Генералъ-Суперъ-Интендента Книппера, Всемилостивѣйше увольняемъ его отъ сей должности.“

Марта 2-го гисла. „Минскаго Вице-Губернатора, Коллежскаго Совѣтника Скопина, увольняя отъ

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg 19 Marca.

NAYWYŻSZE RESKRYPTA:

I) *Do Nayprzewielebniejszego Antoniego, Arcybiskupa Woroneżskiego.*

Nayprzewielebniejszy Arcybiskupie Antoni! Otrzymałszy wraz z piśmie waszém, z dnia 23 zeszłego Października, obrazy Cudotwórcy Woroneżskiego Mitrófana, któremi, w dzień Sw. Nikołaja, błogosławicie MIE, Rodzinę Moją i wszystkich tu znajdujących się Członków Cesarzskiego Rodu, przyjąłem ten upominek ze czcią, jaką przejęty jestem ku Świętości tego Nowozjawionego Wybrańca Pańskiego, i poezytuję Sobie za szczególną przyjemność wynurzyć wam za dar ten zupełną Mą wdzięczność.

Polecając się modłom waszym, proszę was połączyć je z temi, które zanoszę do Boga o uśmierzenie klęsk, jakie, w liczbie innych, dotknęły też Woroneżską Gubernią.

Zostaję zawsze wam przychylnym.

Na autentyku własną Jego Cesarzskiej Mości ręką podpisano:

„НИКОЛАЙ.“

Sankt-Petersburg
7 Grudnia 1833 roku.

II) *Do P. Jenerał-Feldmarszałka, Xięcia Warszawskiego, Hrabi Paskiewicza-Erywańskiego.*

Xięże Janie Teodorowiczu! Złożone MNIE przez Was zdanie sprawy z celniejszych działań cywilnego w Królestwie Polskiem w roku 1833 zarządu, przekonywa o stałych a niezmordowanych pracach Waszych ku wypełnieniu Moich zamiarów, dla dobra poddanego Mi narodu. Wylęgte w nader małej liczbie ludzi zbrodnicze zamysły, stłumione w samym zarodzie zostały surowym sprawiedliwości wymiarem; tym, którzy ucierpieli skutkiem nieprzewidzianych okoliczności, przyniesiona wszelka, jaką było można, pomoc; nakoniec stopniowe ulepszenia we wszystkich gałęziach Rządu, zapewniają pożądaną porządek. Wszystkie te przeworne rozporządzenia wasze, wkładają na MNIE przyjemną powinność szczerego wynurzenia Wam Mojej wdzięczności, za nienastającą Waszą pieczołowitość o dobro powierzzonego Wam kraju; zostaję zawsze Wam przychylnym.

Na autentyku własną Jego Cesarzskiej Mości ręką podpisano:

„НИКОЛАЙ.“

Sankt-Petersburg
14 Lutego 1834 roku.

NAYWYŻSZE UKAZY.

a) *Dane Rządzącemu Senatowi (w St. Petersburgu.)*

Dnia 25 Lutego. „Przychylając się do próśby Estońskiego Ewangelicko-Luterskiego Jeneralnego Super-Intendenta Knipfera, Nayłaskawiey uwalniamy go od tego obowiązku.“

Dnia 2 Marca. „Mińskiego Wice-Gubernatora, Radcę Kollegialnego Skopina, uwalniając od tego o

сей должности, съ причисленіемъ къ Герольдіи, Всемилостивѣйше Повелѣваемъ быть Минскимъ Вице-Губернаторомъ Начальнику I-го Отдѣленія Департамента Разныхъ Податей и Сборовъ, Коллежскому Совѣтнику *Семенову*."

Марта 3-го числа. „По прошенію Попечителя Харьковскаго Учебнаго Округа, Дѣйствительнаго Статскаго Совѣтника *Филатова*, увольняя его отъ сей должности, Всемилостивѣйше жалуюмъ въ Тайные Совѣтники и Повелѣваемъ присутствовать въ Правительствующемъ Сенатѣ, съ сохраненіемъ получаемыхъ имъ окладовъ."

б) *Данные Капитулы Россійскихъ ИМПЕРАТОРСКИХЪ и ЦАРСКИХЪ Орденовъ.* (Въ С. Петербургѣ.)

Марта 2-го числа. „Въ воздаяніе отличныхъ трудовъ и усердія къ службѣ нижепоименованныхъ Чиновниковъ, по представленію Управляющаго Министерствомъ Народнаго Просвѣщенія и удостоенію Комитета Министровъ, Всемилостивѣйше жалуюмъ Кавалерами ордена *Св. Анны 3-й степени*: Надворныхъ Совѣтниковъ: Директора Владимірскихъ Училищъ *Калайдовича* и Помощника Директора Училищъ Виленской Губерніи *Островскаго*; Коллежскихъ Ассессоровъ: Кассира Московскаго Университета *Захарова* и Исправляющаго должность Директора Нижегородскихъ Училищъ Старшаго Учителя Гимназій *Никольскаго*, Учителей Таганрогской Коммерческой Гимназій *Калиновскаго* и *Фатеева*, Издателя Московскихъ Вѣдомостей Титулярнаго Совѣтника Князя *Шаликова*; Статскимъ же Совѣтникамъ: Ординарнымъ Профессорамъ Московскаго Университета: Ректору *Болдыреву*, *Кагеновскому*, *Ловецкому* и *Бунге*, состоящимъ при Департаментѣ Народнаго Просвѣщенія Доктору Медицины, Статскому Совѣтнику *Силому* и Казначей 8-го класса *Артапову*, Пожаловали Мы знаки того же ордена 2-й степени, украшенные Нашею Императорскою Короною, Повелѣвая Капитулу доставить имъ означенные орденскіе знаки при установленныхъ грамотахъ."

— *Высочайшій Повелѣній, объявленныхъ Правительствующему Сенату, Г. Военнымъ Министромъ: Февраля 26-го числа.* Государь Императоръ, въ 21 день Февраля, Всемилостивѣйше Повелѣть соизволилъ: Унтеръ-Офицера Брестскаго пѣхотнаго полка *Плотникова*, служившаго прежде Лейбъ-Гвардіи въ Волынскомъ полку Квартермистромъ въ чинѣ 9-го класса, а въ 1827 году разжалованнаго въ рядовые за растрату казенныхъ денегъ, уволить за болѣзнію отъ службы, съ чиномъ 14-го класса.

Г. Управляющимъ Министерствомъ Народнаго Просвѣщенія.

Февраля 28-го числа. По всеподданнѣйшему представленію его Г. Управляющаго о пожертвованіи Почетнымъ Смотрителемъ Клинскаго Уѣзднаго Училища, Надворнымъ Совѣтникомъ *Ярославовымъ*, на пріобрѣтеніе для сего заведенія дома, 7,000 руб. ассигнаціями, Его Императорское Величество, въ 26 день Февраля сего года Всемилостивѣйше Повелѣть соизволилъ: объявить за сѣ *Ярославову* Высочайшее благоволеніе.

Указы Правительствующаго Сената.

Правительствующій Сенатъ слушалъ предложеніе Г. Министра Юстиціи, Тайнаго Совѣтника и Кавалера Дмитрія Васильевича Дашкова, что Г. Начальникъ Главнаго Морскаго Штаба Его Императорскаго Величества сообщилъ ему Г. Министру Юстиціи, что по замѣченному имъ разнообразію въ окончаніи дѣлъ о крушеніяхъ и бѣдствіяхъ, претерпѣваемыхъ судами, входилъ онъ съ представленіемъ о поясненіи закона относительно власти Главныхъ Командировъ надъ Портами по симъ дѣламъ. Государственный Совѣтъ въ Департаментѣ Военномъ и въ Общемъ Собраніи, разсмотрѣвъ таковое представленіе, нашель: а) Хотя Главнымъ Командирамъ Флота и Портовъ въ окончательномъ разрѣшеніи военно-судныхъ дѣлъ о Штабъ и Оберъ-Офицерахъ, не подлежащихъ лишенію жизни и чести, предоставлено право, равное съ Командирами Отдѣльныхъ Корпусовъ; но въ § 22 образованія Морскаго Министерства, Высочайше подтвержденнаго 24 Августа 1827 года, изображено: „Къ числу предметовъ, подлежащихъ разсмотрѣнію Адмиралтейства Совѣта, причисляются дѣла судныя, по коимъ Флотскіе чины подвергаются отвѣтственности или взысканію по упущеніямъ въ военныхъ дѣйствіяхъ, такъ и за несоблюденіе правилъ морскаго искусства и за послѣдствія, отъ сего произойти могуція“— слѣдовательно дѣла о корабле-крушеніяхъ, коихъ причиною могутъ быть упущенія и недостатокъ искусства или свѣдѣній по морской части, не могутъ подходить подъ об-

owiązku, z przyłączeniem do Heroldyi, Nayłaskawiey Rozkazujemy bydz Mińskim Wice-Gubernatorem Naczelnikowi 1go Oddziału Departamentu Rozmaitych podatków i poborów, Radzcy Kollegialnemu *Siemienowu*."

Dnia 3 Marca. „Na prośbę Kuratora Charkowskiego Naukowego Okręgu, Rzeczywistego Radzcy Stanu *Filatjewa*, uwalniając go od tego obowiązku, Nayłaskawiey MIANUJEMY Radzcą Taynym i Rozkazujemy zasiadać w Rzządzającym Senacie, z zachowaniem pobieranych przezeń wyznaczeń."

б) *Dane do Kapituły Rossyyskich CESARSKICH i KROLEWSKICH Orderów* (w St. Petersburgu.)

Dnia 2 Marca. „W nagrodę szczególnych trudów i gorliwości ku służbie niżej wyrażonych urzędników, po przedstawieniu Zarządzającego Ministerium Narodowego Oświecenia i po uznaniu Komitetu PP. Ministrów, Nayłaskawiey MIANUJEMY Kawalerami Orderu *Sw. Anny 3ciej klasy*: Radzców Dworu: Dyrektora Szkół Włodzimirskich *Kataydowicza* i Pomocnika Dyrektora Szkół Gubernii Wileńskiej *Ostrowskiego*; Assessorów Kollegialnych: Kassjera Moskiewskiego Uniwersytetu *Zacharowa* i Sprawującego obowiązek Dyrektora Szkół Niżehorodzkich, Starszego Nauczyciela Gimnazyi *Nikolskiego*, Nauczycieli Taganrogskiego Handlowego Gimnazyum *Kalinowskiego* i *Fatiejewa*; Redaktora Gazety Moskiewskiej Radzcę Honorowego Xięcia *Szalikowa*; zaś Radzcom Stanu: Professorom Zwyczajnym Moskiewskiego Uniwersytetu: Rektorowi *Botdyrewu*, *Kaczanowskiemu*, *Łowieckiemu* i *Bunge*, zostającym przy Departamencie Narodowego Oświecenia Doktorowi Medycyny, Radzcy Stanu *Symonowi* i Skarbnemu 8mej klasy *Artapowu*, Udzielamy znaki tegoż orderu 2giej klasy, ozdobione Naszą Cesarzką Koroną, Rozkazując Kapitulę przesać im pomienne znaki orderu z ustanowionemi Dyplomatami.

(G. S.)

Naywyższe Rozkazy objawione Rządzącemu Senatowi: przez P. Ministra Wojny. Dnia 26 Lutego. NAJAŚNIEYSZY PAN, w dniu 21 Lutego NAYŁASKAWIEY rozkazać raczył: Pod-Oficera Brzeskiego piechotnego półku *Płotnickiego*, który służył przedtem Leyb-Gwardyi w półku Wołyńskim Kwaternistrzem w randze 9tej klasy, a w roku 1827 zdegradowanego na prostego żołnierza za roztracenie skarbowych pieniędzy, uwolnić, z przyczyny choroby, ze służby, z rangą 14tej klasy.

Przez Zarządzającego Ministerium Narodowego Oświecenia.

Dnia 28 Lutego. Po najpoddanniejszym przedstawieniu P. Zarządzającego o oficerze Honorowego Dozorca Kłińskiej Szkoły Powiatowej, Radzcy Dworu *Jarostawowa*, na nabycie dla tego zakładu domu, 7,000 rubli assygnacyynych, Jego CESARSKA Mość w dniu 26 Lutego t. r. NAYŁASKAWIEY rozkazać raczył: oświadczyć za to *Jarostawowu* NAYWYŻSZE zadowolenie.

Ukazy Rządzącego Senatu.

Rządzący Senat słuchali przełożenia P. Ministra Sprawiedliwości, Radzcy Taynego i Kawalera Dymitra Wasilewicza Daszkowa, że P. Naczelnik Głównego Morskiego Sztabu Jego CESARSKIEY Mości zakomunikował mu, iż z przyczyny dostrzeżoney przezeń rozmaitości w ukończeniu spraw o rozbićciu się i nieszczęściach poniesionych przez okręty, wchodząc on z przedstawieniem o objaśnienie prawa względem władzy Głównych Dowódców nad portami w takowych sprawach. Rada Państwa na Departamencie Wojennym i na Powszechném Zebraniu, rozważywszy takowe przedstawienie, znalazła: а) Chociaż Głównym Dowódczem floty i portów w ostatecznym rozstrzygnięciu wojenno-sądowych spraw o Sztaby i Ober-Oficerach, niapodlegających utracie życia i honoru, zostawiono prawo, równe z Dowódcami oddzielných korpusów; lecz w § 22 organizacyi Morskiego Ministerium NAYWYŻEY zatwierdzoney dnia 24 Sierpnia 1827 roku, wyrażono: „Do liczby przedmiotów, podlegających rozpatrzeniu Rady „Admiralicji, policzają się dzieła sądowe, w których „Urzednicy floty ulegają odpowiedzialności lub uzyskania za uchybienia w wojennych działaniach, oraz za „niezachowanie prawideł sztuki morskiej i za śmutki „wyniknąć ztąd mogące“—sprawy zatem o rozbićciu się okrętów, których przyczyną mogą być uchybienia i niedostatek zręczności lub wiadomości w marynarce, nie mogą się podciągać pod ogólne prawidło, na zarząd wojenny lądowy postanowione, a potem na wydział morski rozciągnięte. б) Samo rozbićcie się i uszkodzenie kręów

щее правило, по военно-сухопутному ведомству установленное, а въ послѣдствіи на морскую часть распространенное. 6) Самое крушеніе и поврежденіе судовъ, сопряженное съ убыткомъ казны и сверхъ того еще съ вознагражденіемъ экипажа за потерю собственности, требуетъ тѣмъ болѣе разсмотрѣнія Высшаго Начальства, отъ какой именно причины послѣдовало бѣдствіе, что-никакое вознагражденіе и никакое сложеніе со счета сдѣланнаго казнѣ убытка не предоставлено власти Отдѣльныхъ Корпусныхъ Командировъ въ Арміи. По симъ причинамъ Государственный Совѣтъ, признавая нужнымъ, съ одной стороны для огражденія личности Командующихъ судами, кои по несчастію подвергнутся кораблекрушенію, а съ другой для сохраненія казеннаго интереса, сдѣлать поясненіе въ законъ, положилъ: дѣла, относящіеся по существу своему къ тѣмъ, кои означены въ § 22 образованія Морскаго Министерства, въ томъ числѣ и о кораблекрушеніи, не оканчивать Главнымъ Командирамъ Портовъ, а представлять съ мнѣніемъ ихъ, установленнымъ порядкомъ, въ Аудиторіатскій Департаментъ, отъ сего же послѣдняго въ Адмиралтействъ Совѣтъ. Его Императорское Величество таковое мнѣніе Государственного Совѣта въ 12-й день Декабря 1833 года Высочайше соизволило утвердить и повелѣло исполнить. Февраля 28-го дня 1834 года. (По 1-му Департаменту.)

Правительствующій Сенатъ слушали предложеніе Министра Юстиціи, Господина Тайнаго Совѣтника и Кавалера Дмитрія Васильевича Дашкова, что въ слѣдствіе отношеній Кіевскаго Военнаго, Подольскаго и Волынскаго Генераль-Губернатора объ учрежденіи въ Кіевѣ Временной Уголовной Палаты для скорѣйшаго окончанія нерѣшенныхъ дѣлъ, онъ Г. Министръ входилъ о семъ съ представленіемъ въ Комитетъ Гг. Министровъ. Его Императорское Величество, по положенію Комитета, въ 6-й день Февраля 1834 года Высочайше повелѣло соизволило: 1) Поелику заупущеній въ дѣлахъ Кіевской Уголовной Палаты невозможно въ скоромъ времени исправить, не по недостатку токмо ея Канцеляріи, но и потому наиболѣе, что одно Присутствіе не въ состояніи заниматься съ успѣхомъ дѣлами, вновь вступающими, и въ то же время преслушивать за выбитіемъ прежнихъ Членовъ, дѣла старыя; то нынѣшній составъ Присутствія Палаты обще съ ея Канцеляріею обратилъ во Временную Уголовную Палату, коей и поставить въ обязанность заняться изключительно окончаніемъ тѣхъ дѣлъ, которыя по время учрежденія оной будутъ въ нынѣшней Палатѣ оставаться. 2) Для совершеннаго окончанія оныхъ дѣлъ назначить годовый срокъ, по прошествіи коего Предсѣдатель и Совѣтнику предоставить преимущественно предъ другими новыми соотвѣственными мѣста; а Засѣдатель отъ выборовъ Дворянства оставить въ сихъ должностяхъ сверхъ комплекта, съ сохраненіемъ получаемого жалованья, до истеченія нынѣшняго трехлѣтія. 3) Въ случаѣ не окончанія всѣхъ дѣлъ въ продолженіе годичнаго срока, выдачу жалованья Предсѣдатель и Членамъ той Палаты прекратить, и доколь не будутъ приведены дѣла къ окончанію, не дозволить имъ, равно и Секретарямъ, пользоваться ни вакантнымъ временемъ, ни домовыми отпусками. 4) За успѣшнымъ производствомъ дѣлъ во Временной Уголовной Палатѣ поручить имѣть строжайшее наблюденіе Кіевскимъ Гражданскому Губернатору и Губернскому Прокурору, съ тѣмъ, что бы изъ нихъ послѣдній доставлялъ о ходѣ дѣла ежемѣсячныя вѣдомости Министерству Юстиціи. 5) Для рѣшенія же вновь вступающихъ дѣлъ учредить новый составъ Уголовной Палаты, опредѣливъ въ оную Предсѣдателя и Совѣтника и назначивъ Засѣдатель изъ Кандидатовъ состоящихъ на нынѣшнее трехлѣтіе подъ балами. 6) Канцелярію новой Уголовной Палаты учредить въ томъ же составѣ канцелярскихъ чиновъ, какое находится въ нынѣшней Кіевской Уголовной Палатѣ, обращаемой во Временную, съ ежегоднымъ отпускомъ на оную и въ жалованье Присутствующихъ по пятнадцати тысячъ пяти сотъ пяти рублей шестидесяти копѣекъ изъ Государственнаго Казначейства согласно прилагаемому у сего штату; и 7) За тѣмъ Канцелярію Временной Уголовной Палаты, состоящую изъ окончившихъ имѣющія поступить въ оную дѣла въ теченіе одного года, упразднить обще съ сею Палатою, ибо присоединеніе той Канцеляріи къ штату новой Уголовной Палаты было бы усиленіемъ оной, несообразнымъ со штатами Уголовныхъ Палатъ прочихъ Губерній, и обременило бы казну издержками. Марта 12-го дня, 1834 года. (По 1-му Департаменту.)

Правительствующій Сенатъ слушали предложеніе

соединенное со школою казенной, и прочее, еще зъ вынужденіемъ осадъ за утрату вѣдѣности, требуетъ тѣмъ болѣе разсмотрѣнія Высшей Звѣрженности, зъ какіе мнѣніемъ причины наступило несчастье, зъ зъданные вынужденіе и зъданные вынужденіе зъ рачункѣмъ учинионы скарбѣмъ шкоды не надано вѣдѣмъ Oddzielnýchъ Dowódcówъ Korpusówъ w woysku. Z tychъ причынъ Rada Państwa, uznającъ zarzeczъ potrzebną, zъ jednej strony dla ochronienia osobistości Dowódcówъ statkami, których nieszczęściemъ spotka rozbić się okrętu, zъ drugiej zaś strony dla zabezpieczenia skarbegoго interestu, objaśnić prawo, postanowiła: sprawy, zъ natury swojej odnoszące się do tychъ, które oznaczone są wъ § 22 organizacyi Morskiego Ministeriumъ, wъ tej liczbie, i o rozbić się okrętu, nie mają kończyć Główni Dowódcy Portówъ, lecz przedstawiać ze swą opinią, ustanowionymъ porządkiemъ do Audytoryackiego Departamentu, od niego zaś do Rady Admiralicji. Jego CESARSKA MOŚĆ takową opinią Rady Państwa wъ dniu 12 Grudnia 1833 roku NAYWYŻEJ raczyłъ zatwierdzić i rozkazać wypełnić. (Dnia 28 Lutego 1834 roku. Zъ 1go Departamentu.)

Rządzący Senatъ słuchali przełożenia Ministra Sprawiedliwości, Pana Radcy Taynego i Kawalera Dymitra Wasilewiczа Daszkowa, że na skutekъ odniesienia się Kijowskiego Wojennego, Podolskiego i Wołyńskiego Jenerała-Gubernatora, względemъ ustanowienia wъ Kijowie Czasowej Izby Kryminalnej dla rychlejšzego ukończenia spraw nierozstrzygniętychъ, P. Minister wchodziłъ o tѣmъ zъ przedstawieniemъ do Komitetu PP. Ministrówъ. Jego CESARSKA MOŚĆ, stosownie do postanowienia Komitetu, wъ dniu 6 Lutego 1834 roku NAYWYŻEJ rozkazać raczyłъ. 1) Ponieważ opóźnienia wъ sprawachъ Kijowskiej Izby Kryminalnej, nie podobna wъ prędkimъ czasie naprawić nietylko zъ przyczyny niedostatecznej jey Kancellaryi, lecz naybardziej dla tego, że jedno Sądownictwo nie jestъ wъ stanie zajmować się skutecznie nowo postępującymi sprawami, i razemъ wysłuchać, zъ powodu wydalenia się uprzednichъ Członkówъ, dawniejsze sprawy; terazniejszy zaś składъ Sądownictwa Izby łącznie zъ jey Kancellaryą obrócić na Czasową Izbę Kryminalną, na którą włożyć obowiązekъ, zająć się wyłącznie ukończeniemъ tychъ spraw, które do czasu jey ustanowienia będą zостаwać wъ terazniejszej Izbie. 2) Dla zupełnego ukończenia tychъ spraw naznaczyć roczny terminъ, po upływnieniu którego Prezydentowi i Radcy zostawić zъ pierwszeństwemъ przedъ innemi nowe odpowiednie mѣysce; a Assesorówъ zъ wyboru Dworzanstwa zostawić wъ tychъ obowiązkachъ nadъ kompletъ, zъ zachowaniem pobieranej płacy, do upływnienia terazniejszego trzylecia. 3) Wъ razie nieukończenia wszystkichъ spraw wъ przeciagu roku, zaprzestać wydawać płacę Prezydentowi i Członkomъ tej Izby, i dopóki sprawy nie zostaną doprowadzone do końca, niedozwalać imъ, oraz Sekretarzomъ korzystać zъ wakacyjnego czasu, ani wyjeżdżać do domu. 4) Nad czynnymъ odbywaniemъ spraw wъ Czasowej Izbie Kryminalnej poruczyć mieć jakъ naysilniejszy dozórъ Kijowskiemu Gubernatorowi Cywilnemu i Gubernalnemu Prokuratorowi, zъ tѣmъ, ażeby ostatni zъ nichъ przysyłałъ o biegu spraw miesięczne wiadomości Ministrowi Sprawiedliwości. 5) Dla rozsądzania zaś nowo wchodzącychъ spraw, ustanowić nowy składъ Izby Kryminalnej, wybrawszy do niej Prezydenta i Radcę, oraz wyznaczyć Assesorówъ zъ Kandydatówъ, którzy byli na terazniejsze trzechъ lecie wotowani. 6) Kancellaryą nową Izby Kryminalnej ustanowić wъ takimъ składzie rang Kancellaryjskichъ, jaki się znajduje wъ terazniejszej Izbie Kryminalnej, zamieniającъ ją wъ Czasową, i corocznie wydawać na nią, oraz na pensyя osóbъ należących do tego Sądownictwa po piętnaście tysięcy pięć setъ pięć rubli i sześćdziesiątъ kopiejekъ zъ Podskarbstwa Państwa, wedle przyłączonego przy tѣmъ etatu; i 7) Kancellaryą przeto Czasowej Izby Kryminalnej mającej ukończyć weszłe do niej sprawy, wъ przeciagu jednego roku, skassować wspólnie zъ tą Izbą, albowiemъ przyłączenie tej Kancellaryi do etatu nowej Izby Kryminalnej, byłoby ją powiększyć niestosownie zъ etatami Izbъ Kryminalnychъ innychъ Gubernij, i obciążać skarbъ wydatkami. (Dnia 12 Marca 1834 roku. Zъ 1go Departamentu.)

Rządzący Senatъ słuchali przełożenia Radcy Tay-
1)

нїе Тайнаго Совѣтника, Господина Министра Юстиціи и Кавалера Дмитрія Васильевича Дашкова, что Г. Главноуправляющій Путиами Сообщеній и Публичныхъ Зданій входилъ въ Комитетъ Гг. Министровъ съ представленіемъ о назначеніи приличной награды Смотрителю судоходства при Рыбинской Пристані Подпоручику Васильеву, за спасеніе, съ опасностію собственной жизни, утопавшаго въ Волгѣ 9-ти лѣтняго крестьянскаго мальчика. Его Императорское Величество въ 20 день минувшаго Февраля Высочайше повелѣть изволилъ: 1-е) Принять впродъ за правило, чтобы чиновникамъ и дворянамъ, а равно лицамъ Духовнаго сословія, за подвиги человеколюбія, съ опасностію собственной жизни совершенныя, но неподводящіе ихъ подъ дѣйствіе Орденскихъ Статутровъ, испрашиваемы были, наравнѣ съ купечествомъ и людьми нисшихъ состояній, медали съ надписью: *за спасеніе погибавшихъ*. 2-е) Медали сїи, для ношенія на Владимирской лентѣ въ петлицѣ, должны быть равныя для всѣхъ, т. е. серебряныя; за особые же подвиги или за спасеніе нѣсколькихъ лицъ съ особою опасностію, давать золотыя, но всякому же. Удостоивать же къ онымъ, какъ и въ прочихъ состояніяхъ, тѣхъ только, кои ни подъ слѣдствіемъ, ни подъ судомъ не состояли, или во взведенныхъ на нихъ обвиненіяхъ оправданы. 3-е) Соотвѣтственно сему назначить награду и подпоручику Васильеву. Марта 13-го дня 1834 года. (По 1-му Департаменту.)

Правительствующій Сенатъ слушалъ дѣло по рапортамъ Симбирскаго и Астраханскаго Губернскихъ Правленій, испрашивающихъ разрѣшенія: слѣдуетъ ли нынѣ производить изысканіе о прописныхъ по 7 ревизіи людяхъ, тогда какъ въ 10 § правилъ, приложенныхъ при Высочайшемъ 16 Іюня сего года Манифестѣ о производствѣ осьмой народной переписи, постановлено: всѣхъ таковыхъ вносить въ новую перепись, безъ всякаго за прежнюю утайку или пропускъ предосудженія или взысканія? Приказали: Какъ въ 10 § правилъ о производеніи осьмой народной переписи, приложенныхъ при Высочайшемъ Манифестѣ 16 прошедшаго Іюня, постановлено: всѣ прописныя въ послѣднюю ревизію люди, на лицо нынѣ состоящіе, вносятся въ новую перепись, безъ всякаго за прежнюю утайку или пропускъ предосудженія и взысканія, то, считая, что сила сего § относится единственно на тѣхъ прописныхъ, которые остались до изданія Манифеста таковыми неоткрытыми, Правительствующій Сенатъ, согласно мнѣнію Г. Министра Финансовъ, полагаетъ: за тѣхъ прописныхъ, кои по произведеннымъ изслѣдованіямъ окончательно признаны таковыми до состоянія Манифеста о 8-й переписи, должно произведено быть взысканіе по точной силѣ 16 § Манифеста 20 Іюня 1815 и указа 22 Января 1829 годовъ; но что касается до прочихъ прописныхъ, которые таковыми еще не признаны, производство дѣлъ прекратить. Марта 13-го дня 1834 года. (По 1-му Департаменту.)

Февраля 27-го дня, 1834 года. — О исключеніи изъ формулярныхъ списковъ Членовъ Астраханскаго Губернскаго Правленія, сдѣланнаго имъ въ договорѣ и денежнаго взысканія съ нихъ по дѣлу купца Халафова съ Армянами Магдусевыми. (По 1-му Департаменту.)

— Февраля 27-го дня, 1834 года. — Объ уничтоженіи Карантинныхъ заведеній, существующихъ по берегамъ Азовскаго моря, и о прог. (По 1-му Департаменту.)

— Марта 2-го дня, 1834 года. — О безпорядочныхъ дѣйствіяхъ Рижскаго Магистрата по производству дѣла Себежскихъ купеческихъ дѣтей Семеновыхъ и Рижскаго купца Лисицына. (По Общему Собранію 4-го и 5-го Межеваго Департаментовъ.)

— Марта 7-го дня, 1834 года. — О разрѣшеніи принятія въ залогъ по подрядамъ и поставкамъ каменныхъ зданій, принадлежащихъ обывателямъ города Нахичевана. (По 1-му Департаменту.)

— Марта 12-го дня, 1834 года. — Объ оставленіи въ своей силѣ предварительнаго образованія Московскаго Дворянскаго Института, до восполнованія Высочайшаго соизволенія о дарованіи новаго сему Институту образованія. (По 1-му Департаменту.)

ПОЛОЖЕНІЕ

О Царанахъ или свободныхъ земледѣльцахъ Бессарабской Области. (Окончаніе.)

ГЛАВА III.

О порядкѣ выборовъ и назначеній въ сельскія должности.

§ 54.

Голова и Старшины-Засѣдатели Волостнаго Пра-

вого Пана Министра Справедливости и Кавалера Дымитра Васильевича Дашкова, że Główno-Zarządzający Drogami Komunikacyi i Publicznych Budowli wchodził do Komitetu PP. Ministrów z przedstawieniem o naznaczenie stosowney nagrody Dozorcy spławu przy Rybińskiej Przystani Podporucznikowi Wasilewu, za uratowanie, z niebezpieczeństwem własnego życia, tonącego w Wołdze geioletniego włóściańskiego chłopca. Jego Cesarska Mość w dniu 20 upłynionego miesiąca Lutego Najwyżey rozkazać raczył: 1) Przyjąć nadal za prawidło, ażeby dla Urzędników i Dworzan, oraz osób stanu Duchownego, za czyny ludzkości, z niebezpieczeństwem własnego życia wypełnione, lecz niepodprowadzające ich pod moc Statutów orderowych, proszono było, na równi ze stanem kupieckim i ludźmi niższych stanów, o medale z napisem: *za uratowanie ginących*, 2) Te medale, dla noszenia na wstędze Św. Włodzimierza w pętelce, powinny być równe dla wszystkich, to jest: srebrne; za szczególne zaś postęпки lub za uratowanie kilku osób ze szczególnem niebezpieczeństwem, dawać złote, także każdemu. Uważać zaś ich godnemi, jak i w innych stanach, tych tylko, którzy ani pod śledztwem, ani pod sądem nie byli, lub w zanesionych na nich za skarżeniach zostali usprawiedliwieni. 3) Stosownie do tego przeznaczyć nagrodę i Podporucznikowi Wasilewu. (Dnia 13 Marca 1834 roku. Z 1go Departamentu.)

Rządzący Senat słuchali sprawę wedle raportów, Symbirskiego i Astrachańskiego Rządów Gubernialnych, upraszających o rozwiązanie: czy należy teraz robić uzyskanie z opuszczonych w 7mej rewizyi ludziach, wten czas gdy w § 10 prawideł, przyłożonych przy Najwyższym z dnia 16 Czerwca upłynionego roku Manifestie o uczynieniu ósmego popisu ludności, postanowiono: wszystkich takowych wnosić do nowego popisu, bez żadnego za uprzednie utajenie lub opuszczenie ich sądzenia lub uzyskania? Rozkazał: Ponieważ w § 10 Prawideł o uczynieniu ósmego popisu ludności przyłożonych przy Najwyższym Manifestie z dnia 16 upłynionego Czerwca, postanowiono: wszyscy opuszczeni w ostatniej rewizyi ludzie, a teraz znajdujący się, wnoszą się do nowego popisu, bez żadnego za uprzednie utajenie lub opuszczenie sądzenia i uzyskania, poczytując zatem, że moc tego § odnosi się jedynie do tych opuszczonych, którzy zostali do wydania Manifestu nie odkrytymi, Rządzący Senat, zgodnie z opinią Ministra Skarbu, mniema: za tych opuszczonych, którzy wedle odbytego śledztwa ostatecznie zostali za takowych uznani przed wyściem Manifestu o 8mym popisie, powinno się czynić uzyskanie na wyraźney mocy § 16 Manifestu z dnia 20 Czerwca 1815 roku i ukazu z dnia 22 Stycznia 1829 roku; lecz co się tyczy innych opuszczonych, którzy nie są jeszcze za takowych uznani, odbywania spraw zaprzestać. (Dnia 13 Marca 1834 roku Z 1go Departamentu.)

Dnia 27 Lutego. O wykassowaniu z opisów służbowych Członków Astrachańskiego Rządu Gubernialnego uczynionej im wymówki i pieniężnego z nich uzyskania za sprawę kupca Chatafowa z Ormianami Magdusiewemi. (Z 7go Departamentu.)

— Dnia 27 Lutego. O skassowaniu zakładów Kwarantannowych, na brzegach Azowskiego Morza będących i o dalszém. (Z 1go Departamentu.)

— Dnia 2 Marca 1834 roku. O nieporządném postępowaniu Magistratu miasta Rygi w procesie sprawy Siebieżskich kupieckich dzieci Siemienowych i Rzyckiego kupca Lisicyna. (Z połączonego zebrania 4go, 5go i Granicznego Departamentów.)

— Dnia 7 Marca 1834 roku. O dozwoleniu przyzwania na ewikcyę w podradach i dostawach murowanych domów, należących do obywateli miasta Nachiczewana. (Z 1go Departamentu.)

— Dnia 12 Marca 1834 roku O zostawieniu w swojej mocy uprzedniej organizacji Moskiewskiego Dworzarskiego Instytutu, dopóki nie nastąpi Najwyższe zezwolenie na nadanie temu Instytutowi nowej organizacji. (Z 1go Departamentu.)

U S T A W A

O CARANACH CZYLI WOLNYCH ROLNIKACH OBWODU BESSARABSKIEGO. (Dokończenie.)

R O Z D Z I A Ł III.

O porządku wyborów i naznacheń na wiejskie obowiązki.

§ 54.

Głowa i Starsi Assessorowie Włóściańskiego Rząd-

вѣнїя избираются всею волостію изъ людей незазорнаго поведенїя, радѣтельныхъ къ трудамъ и добрыхъ хозяевъ.

§ 55.

Сїи выборы производятся слѣдующимъ порядкомъ: въ каждомъ составляющемъ волость селенїи назначаются на мїрскомъ сходѣ нѣсколько Царанъ, (считая по одному на 10-ть семействъ) изъ совершеннолѣтнихъ, имѣющихъ собственное свое хозяйство, хорошаго поведенїя и не только неподвергавшихся никогда публичнымъ наказанїямъ, но не бывшихъ и въ подозрѣніяхъ, лишающихъ человека добраго имени. Сїи назначенные отъ сельскихъ обществъ Царане собираются въ селенїе, гдѣ учреждено Волостное Правленїе, и въ присутствїи Уѣзднаго Предводителя Дворянства приводятся къ присягѣ, что они въ выборѣ Головы и Старшинъ-Засѣдатель, поступая по совѣсти и безпристрастно, назначать въ сїе званїе тѣхъ, коихъ считаютъ достойными.

§ 56.

Предводитель Дворянства, сдѣлавъ именный всѣмъ собравшимся списокъ, и взявъ благовременно о предполагаемыхъ имъ въ кандидаты для выборовъ отзывы отъ владѣльцевъ земель, на коихъ сїи Царане имѣютъ жительство, одобряютъ ли они ихъ или почему не одобряютъ, сообразно сему назначаетъ изъ одобренныхъ къ выбору нѣсколькихъ и не менѣе 10-ти чело-вѣкъ лучшихъ людей, имѣющихъ, по мнѣнію его, нужные въ званїяхъ Головы и Старшинъ способности и качества. Изъ сихъ десяти чело-вѣкъ утверждаются Дворянскимъ Предводителемъ въ должности Головы и Старшинъ тѣ, въ пользу коихъ будетъ болѣе избирательныхъ голосовъ. При равенствѣ голосовъ Предводитель рѣшитъ выборъ по своему усмотрѣнію.

Внутренній распорядокъ въ выборахъ учреждается Предводителями по мѣстнымъ удобствамъ.

§ 57.

Списки балотированныхъ хранятся въ Волостномъ Правленїи и, въ случаѣ нечаяннаго выбытїя Головы или котораго либо изъ Старшинъ-Засѣдатель, назначаются къ исправленїю ихъ должностей тѣ, кои послѣ избранныхъ въ сїи званїя имѣли въ свою пользу большее число голосовъ.

Примѣчаніе. Къ избранїю въ Старшины-Засѣдатели назначаются и тѣ, которые были предъявляемы въ Головы, но остались за выборомъ.

§ 58.

Сельскіе Старосты и Добросовѣстные, избираются на три года въ каждомъ селенїи на мїрскомъ сходѣ и утверждаются Волостными Правленїями.

§ 59.

Сотскіе и Десятскіе, выбираемые Волостными Правленїями, обязаны исполнять всѣ требованїя Земской Полиціи и всѣ приказанїя Волостнаго Правленїя по общественнымъ дѣламъ.

§ 60.

Сельская исправа, подъ главнымъ надзоромъ Волостнаго Правленїя, должна оказывать владѣльцамъ земли всѣ нужные пособїя, въ случаѣ неисполненїя принятыхъ Царанами по заключеннымъ ими условїямъ обязанностей.

§ 61.

Какъ Голова, такъ и Старшины-Засѣдатели Волостнаго Правленїя, Старосты, Сотскіе и Десятскіе, по утвержденїи ихъ въ семь званїй, приводятся къ присягѣ, что возложенныя на нихъ должности будутъ исполнять съ усердїемъ и вѣрностію, служа для другихъ примѣромъ хорошаго поведенїя. О всѣхъ избранныхъ въ означенныя должности дается знать Земскому Суау.

Г л а в а IV.

О правахъ и ответственности Сельскихъ Выборныхъ.

§ 62.

Голова получаетъ жалованья по 250 рублей въ годъ изъ суммъ мїрскихъ; онъ лично освобождается, доколѣ въ должности, отъ платежа казенныхъ податей, земскихъ сборовъ и отъ исправленїя всякаго рода общественныхъ повинностей; тѣ и другїя оплачиваются и отбываются за него мїромъ. Семейство Головы, т. е. жена его, неотдѣленные сыновья и незамужнія дочери, изъемяются отъ всякихъ общественныхъ работъ и нарядовъ.

§ 63.

Голова, безпорочно прослужившій въ сей должности три трехлѣтїя, хотя бы и не сряду, представляется чрезъ мѣстное Губернское Начальство и Министра Внутреннихъ Дѣлъ къ награжденїю серебряною медалью на Анненской лентѣ.

§ 64.

Старшины-Засѣдатели Волостныхъ Правленїй

ду выбираютъ ся przez całą włość z ludzi nienagannego prowadzenia się, pracowitych i dobrych gospodarzy.

§ 55.

Wybory te odbywają się następującym porządkiem: w każdej, składającej włość osadzie, naznaczą się na gromadney schadzce kilku Caran (licząc jednego na 10 familii) z pełnoletnich, mających własne swe gospodarstwo, dobrego prowadzenia się i nie tylko, żeby nie byli nigdy skazani na kary publiczne, lecz też, aby nie byli w podeyrzeniu, któreby pozbawiało człowieka dobrego imienia. Ci naznaczeni od wiejskich zgromadzeń Caranie zbierają się do osady, gdzie ustanowiony jest Rząd Włościański, i w obecności Powiatowego Marszałka doprowadzają się do przysięgi, że oni w wyborze Głowy i Starszych Assesorów, postępując sumiennie i bezstronnie wybiorą na ten urząd tych, których uważają za najgodniejszych.

§ 56.

Marszałek zrobiwszy imienną wszystkich zebranych listę, i powziawszy wcześniej o naznaczanych przezeń na Kandydatów dla wyborów wiadomości od właścicieli gruntów, na których ci Caranie mają zamieszkanie, czy oni ich pochwalają lub dla czego nie, stosownie do tego naznacza z przyjętych do wyboru kilku, jednakże nie mniej racie lepszych ludzi, mających, wedle jego zdania, potrzebne, na urządach Głowy i Starszych zdolności i przynoty. Z tych dziesięciu ludzi utwierdzają się przez Marszałka na obowiązku Głowy i Starszych ci, którzy będą mieli najwięcej wybierających głosów. W razie równości głosów Marszałek rozstrzyga wybór wedle swojej awagi.

Wewnętrzny porządek na wyborach ustanawia się przez Marszałka wedle miejscowych dogodności.

§ 57.

Lista osób, na które głosowano zachowuje się we Włościańskim Rządzie i w razie niespodzianego wydalenia się Głowy lub którego ze Starszych Assesorów, naznaczają się do sprawowania ich obowiązków ci, którzy po wybranych do tych obowiązków mieli większą liczbę głosów.

Uwaga. Do wybrania na Starszych Assesorów naznaczają się i ci, którzy byli przedstawiani na Głowy, lecz nie zostali wybranymi.

§ 58.

Wiejscy Starostowie i Sumienni, wybierają się na lat trzy w każdej osadzie na gromadney schadzce i utwierdzają się przez Rządy Włościańskie.

§ 59.

Setnicy i Dziesiętnicy, wybierani przez Włościańskie Rządy, obowiązani są, wypełniać wszystkie zapotrzebowania Ziemskiej Policji i wszystkie rozkazy Włościańskiego Rządu w sprawach gromady.

§ 60.

Wiejski dozór porządkowy, pod głównym nadzorem Włościańskiego Rządu, powinien czynić właścicielom ziemi wszelką potrzebną pomoc, w razie niewypełnienia przyjętych przez Caran obowiązków w zawartych przez nich umowach.

§ 61.

Tak Głowa, jako też Starsi Assesorowie włościańskiego Rządu, Starostowie, Setnicy i Dziesiętnicy, po utwierdzeniu ich w tym obowiązku, przyprowadzają się do przysięgi, że włożone na nich powinności będą wypełniali z gorliwością i wiernością, służąc dla innych przykładem dobrego prowadzenia się. O wszystkich wybranych na pomienione obowiązki donosi się Sądowi Ziemskiemu.

Rozdział IV.

O prawach i odpowiedzialności Wiejskich Wybornych.

§ 62.

Głowa pobiera płacy 250 rubli na rok z summ gromadnych; oswobadza się on osobiście dopóki, zostaje w obowiązku, od płacenia Skarbowych podatków, ziemskich poborów i od pełnienia wszelkiego rodzaju gminnych powinności; tak te, jako też inne opłacają się i odbywają się za niego przez gromadę. Familia Głowy, t. i. żona jego, nieoddzieleni synowie i niezamężne córki, wyymują się od wszelkich gminnych robot i przeznaczeń.

§ 63.

Głowa, który nienagannie wysłuży w tym obowiązku trzy trzylecia, chociażby i nie z porządku, przedstawia się przez miejscową Gubernialną Zwierzchność i przez Ministra Spraw Wewnętrznych do nagrody srebrnym medalem na wstędze orderu Sw. Anny.

§ 64.

Starsi Assesorowie Włościańskich Rządów o-

получаютъ жалованья по 120 рублей въ годъ изъ мѣрныхъ суммъ.

§ 65.

За оскорбленіе Головы, Старшинъ-Засѣдателей, Сельскихъ Старостъ, Добросовѣстныхъ и Сотскихъ бранными словами, а тѣмъ паче побоями, налагается большее противъ обыкновеннаго въ такихъ случаяхъ взысканіе.

§ 66.

Голова, Старшины-Засѣдатели Волостныхъ Правленій и Сельскіе Старосты, доколѣ находятся въ должности, могутъ подлежать тѣлесному наказанію не иначе, какъ по приговору Судебнаго мѣста и съ лишеніемъ своего званія.

§ 67.

Головы и Засѣдатели, за нетрезвую жизнь и дурное поведеніе, могутъ быть отрѣшаемы отъ должностей по разсмотрѣнію поступковъ ихъ Уезднымъ Предводителемъ Дворянства.

§ 68.

За вредныя для общества упущенія, а тѣмъ паче за лихоимство, Голова и Старшины-Засѣдатели Волостныхъ Правленій, по жалобамъ владѣльцевъ земли или Царанъ, предаются суду установленнымъ законами порядкомъ въ Уездномъ Судѣ.

На подлинномъ собственною Его Императорскаго Величества рукою написано:

„Быть по сему.“

С. Петербургъ.
24-го Января 1834.

(Сен. В.)

Новгородъ, 16-го Марта.

Его Императорское Высочество Государь Великій Князь МИХАИЛЬ ПАВЛОВИЧЪ, слѣдуя изъ С. Петербурга въ Округъ пахатныхъ солдатъ № 4-го, вчера въ 6-мъ часу утра изволилъ прибыть въ Новгородъ и, по перемѣнѣ на станціи лошадей, отправился въ оный, а сего дня по полудни въ 8-мъ часу изволилъ возвратиться изъ Округа въ Новгородъ и тотчасъ отправился въ С. Петербургъ въ вождѣльномъ здравіи. (Снб. В.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Нидерланды.

Амстердамъ, 18 Марта.

Въ будущемъ мѣсяцѣ ожидаютъ сюда прибытія Его Величества со всею Королевскою фамиліею. (Снб. В.)

Бельгія.

Брюссель, 14-го Марта.

(Изъ Брюссельскихъ Журналовъ).

Изъ Доля пишутъ отъ 11 с. м.: „Тревога, происшедшая въ ночи съ 8-го на 9-е число, не имѣла никакихъ дальнѣйшихъ послѣдствій. Съ нѣкотораго времени Голландскій флотъ находится въ безпрестанномъ движеніи. 12 канонерскихъ лодокъ стоятъ противу крѣпости Лилло, а 17 въ Бацъ. По ночамъ перевозятъ войска изъ Лилло въ крѣпость Лифкенсгекъ. Мы со дня на день ожидаемъ подкрѣпленія.“

— Съ нынѣшняго дня пароходы начнутъ ходить между Антверпеномъ и Лондономъ.“

— Сегодня одинъ изъ Адъютантовъ Генерала Малла привезъ Военному Министру извѣстіе, что Голландцы усиливаетъ линію войскъ своихъ на границѣ, близъ Цельцаты. (Снб. В.)

24-го Марта.

Observateur du Hainaut увѣдомляетъ: „Черная хоругвь вмѣстѣ съ красною поставлена теперь на Флейнѣ. Кажется, что намѣреніе Короля и Королевы отправиться въ область Гено не скоро еще исполнится. Правительство, не безъ основательныхъ причинъ, опасается явнаго изъясненія неудовольствій по поводу постройки желѣзныхъ колеи по дорогамъ.“

— Въ здѣшнемъ журналѣ Courier напечатано, что Голландцы въ окрестностяхъ Ейндеговена разставили 60 полевыхъ орудій.

Литвицъ, 24-го Марта.

Журналъ Politique пишетъ: „Сей часъ получили мы важное и благоприятное извѣстіе изъ Брюсселя о томъ, что Представительная Палата приняла проектъ о заведеніи желѣзныхъ колеи по дорогамъ большинствомъ 55 голосовъ противу 35.“ (А. Р. С. З.)

Дания.

Копенгагенъ, 15-го Марта.

Новымъ Королевскимъ рескриптомъ подтверждено прежнее повелѣніе Его Величества отъ 24-го Апрѣля прошлаго года, въ силу коего Польскимъ выходцамъ возбраняется въѣздъ въ Датскія владѣнія не иначе, какъ по предъявленіи паспортовъ ихъ въ Императорско-Россійскомъ Посольствѣ. (Снб. В.)

trzymują płacy po 120 rubli na rok z summ gromadnych.

§ 65.

За образъ Головы, Старшихъ Assessоровъ, Wieyskich Starostów, Sumniennych i Setników krzywdzącemi słowa, a tѣmъ bardziey uderzeniem, назнача się większa w porównaniu do zwyczajney w takichъ razachъ odpowiedzialność.

§ 66.

Głowa, Starsi Assesorowie Włościańskich Rządów i Wieyscy Starostowie, dopóki zostają w obowiązku, mogą ulegać karze cielesney nie inacze, jakъ за wyrokiemъ Sądowymъ i zъ pozbawieniemъ swego urzędu.

§ 67.

Głowa i Assesorowie, за nietrzezwe życie i złe prowadzenie się, mogą być usuwani od obowiązkówъ по rozpoznaniu ichъ postępковъ przez Powiatowego Marszałka.

§ 68.

Za przynoszące szkodę Gromadzie uchybienia, a tѣmъ bardziey за przekupstwo, Głowa i Starsi Assesorowie Włościańskich Rządów, na занесione skargi przez właścielowъ ziemi lub Caran, oddają się pod Sąd według ustanowionego porządku w Sądzie Powiatowym.

Na autentyku własną Jego Cesarskiej Mości ręką napisano:

„Ma być podługъ tego.“

Sankt-Petersburg
dnia 24 stycznia 1834 r.

(G. S.)

Nowgorod, 16 Marca.

Jego Cesarska Wysokość PAN WIELKI XIĄŻE MICHAŁ PAWŁOWICZ, jadącъ zъ St. Petersburga do Okręgu żołnierzy rolników N. 4go, wczora o godzinie 6tej rano raczył przybyć do Nowgorodu i po zmianie na stacyi koni, wyjechał do pomienionego Okręgu, dzisiaj zaś zъ południa o godzinie 8mej raczył powrócić do Nowgorodu i natychmiastъ udał się do St. Petersburga w pożądanymъ zdrowiu. (G. S. P.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Niderlandy.

Amsterdam, 18 Marca.

W przyszłymъ miesiacу oczekują tu przybycia J. K. M. zъ całą Królewską famiłą. (G. S. P.)

Belgia.

Bruxella, 14 Marca.

(Z Dziennikówъ Bruxelskichъ).

Z Doel piszą pod dniemъ 11 b. m. Wszczęta obawa w nocy zъ dnia 8 na 9, nie miała żadnychъ dalszychъ skutkówъ. Od niejakiego czasu flota Hollenderska w ciągłymъ jest ruchu; 12 Kanonerskichъ łodzi, stoi naprzeciwъ twierdzy Lillo, a 17 w Batz. Nocami przeprowadzają woyska zъ Lillo do twierdzy Lifkenshek. My codziennie oczekujemy posiłkówъ.

— Od dnia dzisiejszego zaczynają chodzić statki parowe między Antwerpią i Londynemъ.

— Dziś jeden zъ Adjutantówъ Jenerafa Malian przywiozł do Ministra wojny wiadomośćъ, iż Hollendrzy wzmacniają linіą swychъ woyskъ na granicy, niedaleko Celcaty. (G. S. P.)

Dnia 24.

W Observateur du Hainautъ czytamy: Czarna chorągiew dopiero razemъ zъ czerwona на Flounъ powie. Podróż Króla i Królowey do miasta stołecznego prowincyi Hainaut, jakъ się zdaje, nie takъ прѣdko nastąpi. Rządъ obawia się, nie bezъ słusznychъ przyczynъ, zbytъ jawnego w sposóbъ niechcący publiczney wyrażenia się, zъ powodu kolei żelaznychъ.

— Tutejszy Courierъ donosi, iż Hollendrzy w blikości Eindhoven, ścignęli 60 działъ polowychъ.

Leodyum, 24 Marca.

W Politiqueъ czytamy: W tey chwili otrzymujemy ważną i pocieszającą zъ Bruxelli wiadomośćъ, iż Izba Reprezentantówъ, przyjęła projektъ zaprowadzenia w kraju kolei żelaznychъ, większością 55 przeciwъ 35 głosówъ. (A. P. S. Z.)

Dania.

Kopenhaga 15 Marca.

Przezъ nowy reskryptъ Królewski, zostałъ potwierdzony dawniey wydany 24 Kwietnia w przeszłymъ roku, rozkazъ J. K. M., mocąъ którego wychodźcomъ Polskimъ wzbrania się wstępъ do prowincyi Państwa Duńskiego, jeżeli wprzódъ pasporta ichъ nie będą okazane w Poselstwie Cesarsko-Rossyyskimъ. (G. S. P.)

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ И ИРЛАНДІЯ.

Лондонъ, 14-го Марта.

Банкъ объявилъ, что не будетъ впредь выдавать, подъ залогъ Индѣйскихъ облигацій и билетовъ Казначейства, болѣе 20,000 ф. стерл. по 3 проц. Это объявление должно принести ощутительный вредъ вновь открывшемуся Вестминстерскому Банку; за то публика много выиграетъ.

— Главное пароходное общество спустило вчера новое судно, въ 500 тонновъ. Оно будетъ ходить изъ Англіи въ Гамбургъ и названо „the City of Hamburgh.“

— Въ газетѣ *Bombay-Courier* отъ 28-го Сентября содержится слѣдующее: „Раджа Эдурскій скончался 12-го Августа, и когда домашніе чрезъ нѣсколько дней узнали о его смерти, то семь женъ его бросились въ комнату, въ которой лежалъ покойникъ. Одна только мать нынѣшняго юнаго Раджи ничего не знала о кончинѣ своего супруга, будучи удерживаема Кабарисами (жрецами) въ своей комнатѣ. Утромъ 25-го Августа помянутыя 7 женъ, съ 2 наложницами, 4 невольниками и однимъ служителемъ были сожжены съ тѣломъ Раджи, въ присутствіи всѣхъ жителей Эдура. Ни кто изъ родственниковъ владѣтеля и другихъ знатныхъ особъ не старался словами или дѣломъ удержать несчастныхъ отъ безразсуднаго самопожертвованія; напротивъ ихъ, еще поощряли къ сему шагу, чтобъ скорѣе кончить ужасный обрядъ. Одна изъ женъ была беременна, другая не имѣла еще 20 лѣтъ отъ роду и только за полтора года предъ тѣмъ сочеталась съ Раджею бракомъ. Старшая изъ женъ (60 лѣтъ), не задолго передъ зажегніемъ костра, сказала жрецамъ, что хотя она твердо и добровольно рѣшилась принести себя въ жертву, однако весьма удивляется, что ни кто не изъяснилъ ей своего сожалѣнія и не произнесъ ни слова противъ принятаго ею намѣренія. „Идите — закричала она имъ, всходя на костеръ, — дѣлить между собою добычу, которую вы постарались захватить въ свои руки истребленіемъ семейства вашего Государа.“ Кабарисы пощадили только одну изъ женъ владѣтеля, потому, что она была мать наследника престола, и смерть ея обратилась бы имъ во вредъ. Говорятъ, что имѣніе покойнаго Раджи въ самомъ дѣлѣ было расхищено жрецами, причѣмъ достались имъ чрезвычайно дорогіе камни и разныя вещи высокой цѣны.“

15-го Марта.

Газета *the Morning-Herald* совѣтуетъ Министрамъ оставить систему обоюдной торговли съ иностранными Державами и обратить особенное вниманіе на торговлю съ Британскими колоніями. Торговля съ Остѣ-Индією, по мнѣнію ея, гораздо выгоднѣе всякой иностранной торговли. Англія имѣетъ тамъ около 100 милліоновъ подданныхъ и при нынѣшнихъ обстоятельствахъ могла бы отправлять ежегодно на 50 мил. фунтовъ стерл. товаровъ въ свои Остѣ-Индскія владѣнія.

— Изъ представленнаго въ Парламентъ отчета явствуетъ, что число подвергшихся тѣлесному наказанію простиралось въ 1850 году до 665, въ 1831 до 646, въ 1832 до 485, а въ 1833 до 370 человекъ. (Снб. В.)

18-го Марта.

— Третьяго дня прибыла шкуна Пейкъ изъ Лисабона, отъ 2-го Марта. Новаго ничего нѣтъ. Арміи стоять въ прежнихъ позиціяхъ. Въ войскахъ Доны Маріи господствуютъ большіе раздоры. (Сбв. II.)

ФРАНЦІЯ.

Парижъ, 13-го Марта.

Въ частномъ письмѣ изъ Руана увѣдомляютъ, что мастеровые въ красивыхъ Маромской долины оставили свои работы; опасаются, чтобы и на прядильныхъ фабрикахъ не посылавали сему примѣру. Это можетъ имѣть весьма дурныя послѣдствія, ибо въ Департаментъ Нижней Сены и около Руана находится до 60,000 мастеровыхъ. Доселѣ однако не замѣтно, чтобы поводомъ къ таковымъ безпокойствамъ были какія либо политическія мнѣнія.

— Сегодня Герцогъ Орлеанскій дѣлаетъ смотръ коннымъ полкамъ, въ Парижѣ находящимся. Говорятъ, что Его Высочество каждый четвергъ намѣренъ осматривать дѣянія войска.

— Третьяго дня и вчера лекціи Г. Профессора Орфила были опять прерваны непослужительными восклицаніями и поступками Студентовъ.

14-го Марта.

Маршалъ Мортъ въ скоромъ времени пріѣдетъ въ дѣйствующую столицу, для принятія должности Губернатора Инвалиднаго дома.

— Бригъ „Эндиміонъ“ 12-го с. м. отправился изъ Бреста въ Мартинику, для присоединенія къ нашей корабельной станціи на Антильскихъ водахъ.

БРИТАНІЯ ВѢЛКА И ИРЛАНДІЯ.

Лондонъ, дня 14 Марца.

Банкъ объявилъ, изъ nadal не будетъ выдавать на закладъ облигацій Индѣйскихъ и билетовъ Подскарбства, więcey 20,000 fun. szter. po 3 proc. Ogłoszenie to musi znaczną zrzadzić szkodę dla nowo-zaprowadzonego Banku Westminsterskiego; lecz publiczność na tém wiele zyska.

— Глówne товарищество статкѣвъ паровыхъ, вчера новы спустило statek o 500 heczkach. Ma on chodzić z Anglii do Hamburga, i otrzymał nazwisko *the City of Hamburgh*.

— W gazecie *Bombay-Courier* pod dniem 28 Września zawiera się co następuje: „Rajah Edurski umarł 12 Sierpnia, i kiedy domowi w kilka dni dowiedzieli się o jego śmierci, wnet siedm żon jego wpadło do pokoju, w którym leżał nieboszczyk. Tylko matka terazniejszego młodego Rajaha, strzeżona ciągle i zatrzymywana w swym pokoju przez *Kabarisów* (ofiarników), bynajmniej nie wiedziała o śmierci swego małżonka. Zrana dnia 25 Sierpnia, 7 pomienionych żon, jako też 2 nałożnice z 4 niewolnikami i jednym sługą, zostały spalone ze zwłokami Rajaha, w przytomności wszystkich mieszkańców *Edura*. Nikt z krewnych, władców i innych znaczniejszych osób, nie starał się słowy, lub czynnem wdaniem się, powstrzymać tych nieszczęśliwych od nierozsądnej, a dobrowolnej, z siebie ofiary; owszem zachęcano ich do tego kroku, by czém prędzej ukończyć straszliwy obrzęd. Jedna z żon była brzemienną, druga nie miała jeszcze lat 20 wieku i za ledwie półtora roku upłynęło, jak stała się małżonką Rajaha. Najstarsza z pomiędzy żon (mająca lat 60), na niewiele chwil przed zapaleniem stosu, powiedziała do ofiarników, iż chociaż stale i dobrowolnie postanowiła uczynić z siebie ofiarę, jednak mocno się dziwi, iż nikt nie okazał jej politowania i nie wyrzekł ani słowa dla odwrócenia od powziętego przez nią zamiaru. „Idźcie, zawołała do nich głośno, wchodząc na stos — podzielić między sobą zdobycz, którąście potrafilo do swych rąk zagarnąć, wytępieniem familii waszego Pana.“ — *Kabarisy* zostawili jedną tylko z liczby żon zmarłego władcy, z przyczyny, iż była matką następcy tronu, i śmierć jej wyszłaby im na złość. Mówią, iż rzeczywiście majątek zmarłego Rajaha nieprawnie zabrali kapłani, z jakiego powodu dostali się im nadzwyczaj drogie kamienie i inne rozmaite rzeczy wysokiej ceny.

Dnia 15.

Газета *the Morning-Herald*, radzi Ministrom porzucić systemat wzajemnego handlu z państwami obcymi, a wyłączać zwrócić uwagę na handel z osadami Angielskimi. Handel z Indyami-Wschodnimi, zdaniem tej gazety, daleko jest zyskowniejszy od wszelkiego handlu zagranicznego. Anglia ma tam około 100 milionów poddanych i w teraźniejszych okolicznościach mogłaby wysyłać rocznie na 50 milionów fun. szter. towarów do swych Wschodnio-Indyjskich posiadłości.

— Z podanego do Parlamentu zdania sprawy okazuje się, iż liczba osób, skazanych na karę cielesną, wynosiła w roku 1830 do 665, w 1831 do 646, w 1832 do 485, a w 1833 do 370. (G. S. P.)

Dnia 18.

Zawczora przybyła szalupa *Peik* z *Lisbony*, która wyszła 2 Marca. Nic nowego nie zaszło. Woyska stoją w uprzednich położeniach. W woyskach *Donny Maryi*, wielkie panują rozterki. (P. P.)

FRANCYA.

Paryż, 13 Marca.

W liście prywatnym z *Rouen* donoszą, iż robotnicy w farbierniach doliny Maromskiej porzucili swe roboty; lękają się, aby przykładu ich nie naśladowano w rękodzielnictwach przędzy. To może mieć wielce szkodliwe skutki, ponieważ w departamencie *Niższej Sekwany* i około *Rouen*, znajduje się do 60,000 robotników. Dotąd jednakże nie widać, iżby powodem do takich kroków, grożących spokojności publicznej, były jakiekolwiek bądź opinie polityczne.

— Dzisiaj Xiążę *Orleański* odbywa przegląd półków jazdy, znajdujących się w Paryżu. Mówią, iż J. W. w każdy czwartek ma zamiar przeglądać woyska tutejsze.

— Zawczora i wczora lekcyje Professora *Orfila* były przerwane znowu przez prawom przeciwnie okrzyki i postęпки uczniów.

Dnia 14.

Marszałek *Mortier* w prędkim czasie przybędzie do tutejszej stolicy, dla objęcia obowiązku Rządcy Domu Inwalidów.

— Bryg *Endymion* dnia 12 t. m. odpłynął z *Brestu* do *Martyniki*, dla przyłączenia się do okrętów, stojących na wodach *Antylskich*.

15-го Марта.

Говорятъ, что знаменитый Викторъ Гюго занимается какимъ-то политическо-литературнымъ твореніемъ, которое въ одно время откроетъ ему врата Академіи и Палаты Депутатовъ.

— Въ Министерствѣ Иностранныхъ Дѣлъ занимаютъся нынѣ общимъ преобразованиемъ Департаментовъ сего Министерства. (Спб. В.)

— *Quotidienne*: „Въ извѣстіяхъ нашихъ либеральныхъ газетъ, представлявшихъ положеніе Пиренейскаго полуострова въ самомъ благопріятномъ для насъ видѣ, нынѣ уже не скрываютъ плачевнаго состоянія сей страны. Въ Наваррѣ мятежъ принялъ грозный видъ. Арагонія пылаетъ, и почти во всѣхъ городахъ сей провинціи составляютъ Карлистскіе союзы. То же видимъ и въ Старой Кастиліи, гдѣ, по сознанію либеральной газеты: *La Sentinelle des Pyrenées*, Карлисты замышляютъ произвести возстаніе въ пользу Дона Карлоса. И въ Королевствѣ Валенсіи, гдѣ духовенство пользуется большою силою, народъ склоненъ присоединиться къ сему Принцу. Состояніе столицы вовсе не утѣшительно. Число приверженцевъ Королевы ежедневно уменьшается, и отъ малѣйшей искры можетъ вспыхнуть мятежъ. Возмутительные крики въ пользу Дона Карлоса слышны ежедневно. Только вооруженная сила охраняетъ спокойствіе.“ (Спб. Пг.)

24-го Марта.

Австрійскій и Соединенныхъ Сѣверо-Американскихъ Штатовъ Посланники, имѣли третьяго дня частную аудіенцію у Короля.

— *Messenger*, упоминая о предполагаемомъ бракосочетаніи Герцога Орлеанскаго съ Принцессою Сицилійскою, о которомъ уведомила газета *Quotidienne*, присовокупляетъ, что Неаполитанскій Посланникъ въ Парижѣ ведетъ также переговоры о бракосочетаніи Вице-Короля Сицилійскаго съ одною изъ дочерей Короля Людовика Филиппа.

— Во Французскомъ кофейномъ домѣ *Людювэ* получены извѣстія изъ *Мадрита* по 16-е число сего мѣсяца. Въ сей день происходили возмутительныя движенія около дома Г. Бургоса, но онъ не имѣли никакихъ послѣдствій. Гг. Мартинецъ дѣ-ла-Роза и Гарели сопровождали въ *Аранхуецъ* Дворъ, который, говорятъ, намѣренъ тамъ пробывать до самаго возврата Королевы въ Мадридъ. Прочіе же Министры всякую Субботу будутъ ѣздить въ *Аранхуецъ*, для присутствованія въ еженедѣльныхъ засѣданіяхъ Совѣта.

— Пишутъ въ газетѣ *Constitutionnel*: „По письмамъ изъ *Мадрита* отъ 16-го сего мѣсяца, столица сія три уже дня приняла видъ, грозящій ей опаснѣйшимъ возмущеніемъ. Въ отсутствіи Королевы и нѣкоторыхъ Министровъ, городская милиція обидѣла Мадридскаго Коррежидора; при домѣ Г. Бургоса поставленъ караулъ. Патрули ходятъ по улицамъ. Въ *Сарагоссѣ* произошло движеніе въ духъ либеральной партіи; въ *Тоledo* же, по поводу противныхъ и различныхъ политическихъ мнѣній произошла драка между двумя батальонами Королевской гвардіи.“

— Новѣйшія извѣстія изъ Испаніи, преимущественно изъ Бискайскихъ провинцій, благоприятны для партіи Дона Карлоса.

— Гг. *Lepelletier*, Директоры существующаго здѣсь уже четыре года заведенія, подъ названіемъ: *Office Correspondence*, недавно выдали новое обозрѣніе всѣмъ издаваемымъ на 1834 годъ газетамъ и журналамъ: число ихъ простирается до 608.

— Третьяго дня вечеромъ въ 11-ть часовъ, Префектъ Полиціи выдалъ множество предписаній о взятіи разныхъ лицъ подъ арестъ, что вчера съ и исполнено. Между прочими арестованъ Студентъ Правовѣднія Г. Амандъ, на котораго донесено, что онъ за нѣсколько дней, какъ начальникъ отдѣленія Общества Правъ Человѣчества, раздавалъ оружія и аммуницію.

25-го Марта.

Маршалъ Клозель, возвратившійся недавно изъ *Алжира* въ *Тулонъ*, прибылъ уже въ Парижъ.

— Лордъ Дурхэмъ, зять Графа Грейя, третьяго дня прибылъ въ Парижъ въ сопровожденіи Адъютанта перваго Лорда Адмиралтейства Сиръ Джелса Грагма; Газеты: *National* будто бы знаютъ, что ему дано важное порученіе; *Temps* полагаетъ, что порученіе сіе относится къ двоякой цѣли, то есть, къ переговорамъ съ Французскимъ Правительствомъ относительно дѣлъ Востока, и къ коммерческимъ дѣламъ.

— Сего дня разнесся слухъ, что мѣсто Маркиза Марбоа по званію Предсѣдателя Счетной Палаты, займетъ Г. Бартзъ; мѣсто же сего послѣдняго въ званіи Хранителя большой печати получить Г. Персиль; и Г. Мартень изъ Сѣвернаго Департамента будетъ наименованъ Генеральнымъ Прокураторомъ.

— Говорятъ, что Полиція заставила многихъ зна-

Дня 15.

Мѣня, изъ знамениты *Wiktor Hugo*, трудни się teraz układemъ какогоś polityczno-literackiego dzieła, które mu w jednymъ czasie otworzy wstępъ do Akademii i do Izby Deputowanychъ.

— W Ministerjumъ Spraw Zagranicznych, zajmują się dopiero powszechnémъ przekształceniemъ departamentówъ tego Ministerjumъ. (G. S. P.)

— *Quotidienne*: „W doniesieniachъ naszychъ liberalnychъ gazet, które wystawiały położenie półwyspu Pireneyskiego wъ najpomyślniejszymъ dla nasъ obrazie, dopiero już nie ukrywają opłakanego stanu tego kraju. W Nawarrze buntъ groźną przybrał postać. Arragonia gore, i prawie we wszystkichъ miastachъ tej prowincyi, tworzą się związki Karolistów. Toż samo widzimy i w Starej-Kastylii, gdzie, podługъ wyznania gazety liberalney, *la Sentinelle des Pyrenées*, Karoliści zamierzają wznieść powstanie na korzyść Don Carlosa. I w Królestwie Walencyi, gdzie duchowieństwo wielką ma przewagę, naródъ gotówъ jest przejśćъ na stronę tego Xięcia. Stan stolicy bynajmniej nie jestъ pocieszający. Liczba stronnikówъ Królowey codziennie się zmniejsza, i za najsłabszą iskrą może wybuchnąć rokosz. Buntownicze okrzyki na stronę Don Carlosa, codziennie dają się słyszeć. Tylko siła zbrojna utrzymuje spokójność. (P. P.)

Дня 24.

Posłowie Cesarsko-Austryacki i Ameryki Północney, mieli zawczora prywatne posłuchanie u Króla.

— *Messenger*, namieniającъ o projektowanymъ ożenieniu się Xięcia Orleańskiego zъ Xiężniczką Oboygą Sycylii, doniesionémъ w *Quotidienne*, przydaje, iż Posel Neapolitański w Paryżu prowadzi także układy względemъ małżeństwa Wice-Króla Sycylijskiego, zъ jedną zъ córekъ Króla Ludwika Filipa.

— We Francuzkiej kawiarni *Lloyds* otrzymano wiadomości zъ *Madrytu* aż do dnia 16 b. m. Dnia tego w bliskości mieszkania P. Burgos, zaszły burzliwe poruszenia, które atoli nie pociągnęły żadnychъ dalszychъ za sobą skutkówъ. PP. Martinez de la Rosa i Gareli, towarzyszyli Dworowi do *Aranjuez*, gdzie, jak mówią, mają zabawić aż do powrotu Królowey do *Madrytu*. Inni Ministrowie mają kaźdey Soboty jeździć do *Aranjuez* na posiedzenia Rady, która co tydzień tamъ się odbywać będzie.

— W *Constitutionnel* czytamy: Podługъ listówъ zъ *Madrytu* pod dniemъ 16 b. m., miasto to od trzechъ dni znajduje się wъ stanie najgroźniejszego wzburzenia. W nieobecności Królowey i części Ministerjumъ, milicya mieyska obraziła Korregidora *Madrytu*; przedъ domemъ P. Burgos strażъ postawiono. Patrole krążą po mieście. W *Saragossie* wybuchnęło poruszenie wъ duchu partyi liberalistów; wъ *Toledo* zъ powodu różnychъ i przeciwnychъ opinii politycznychъ, między dwoma батальонами Gwardyi Królewskiej, przyszło do bitwy.

— Najnowsze wiadomości zъ Hiszpanii, a mianowicie zъ prowincyi Biskajskichъ, brzmią pomyślnie dla stronnictwa Don Carlosa.

— PP. *Lepelletier*, Dyrektorowie od latъ 4 tu istniejącej *Office-Correspondence*, niedawno wydali nowy przeglądъ wszystkichъ na rokъ 1834 wychodzącychъ gazetъ i pismъ peryodycznychъ; liczba ichъ wynosi do 608.

— Zawczora wieczoremъ około godziny 11, Prefektъ Policyi podpisałъ wielką liczbą na aresztowanie rozkazówъ, które wczora wykonane zostały. Między innemi aresztowano P. Amand, ucznia praw, a to obwinionego, iż przedъ kilką dniami, jako naczelnikъ Sekcyi towarzystwa prawъ człowieka, rozdawałъ broń ognistą i ammuicyą.

Дня 25.

Marszałekъ Clauzel, który niedawno zъ *Algieru* do *Tulonu* powrócił, przybył już do Paryża.

— Lordъ Durham, zięć Hr. Grey, zawczora wъ towarzystwie Adjutanta pierwszego Lorda Admiralicji, Sirъ Jamesъ Graham, przybył do Paryża; *National* wie jakoby, iż mu ważne polecenie poruczono; *Temps* sądzi, iż polecenie to odnosi się do dwójakiego celu, to jestъ: by zъ Rządemъ Francuzkimъ porozumieć się względemъ Sprawъ Wschodu i wъ interesachъ handlu.

— Dziśъ rozbiegła się wieść, iż mieysce Markiza Marbois wъ urzędzie Prezydenta Izby rachunkowej, зайmie P. Barthe, mieysce ostatniego otrzyma P. Percil, jako Strażnikъ Wielkiej Pieczęci, a P. Martinъ zъ departamentu Północnego, zostanie mianowanymъ Jeneralnymъ Prokuratoremъ.

— Głoszą, iż wъ tychъ dniachъ Policya zmusiła wielu

менитыхъ Членовъ Общества Правъ Человѣчества оставить Парижъ.

— Въ Министерствѣ Внутреннихъ Дѣлъ занимаются образованіемъ Полиціи по всему Государству.
26-го Марта.

Вчера въ засѣданіи Палаты Депутатовъ предложенный Правительствомъ проектъ закона о политическихъ обществахъ принятъ большинствомъ 246 голосовъ противу 154. (A. P. S. Z.)

ИСПАНІЯ.

Мадридъ, 7-го Марта.

Сообщаемъ читателямъ нашимъ подробныя извѣстія о послѣднихъ безпокойствахъ въ столицѣ, заимствованныя изъ Мадридской Придворной газеты.

Въ ночи со 2 на 3 число замѣнены были нѣкоторые безпорядки въ Толедской улицѣ, въ домѣ, называемомъ: *дель Парадизо*. Вскорѣ безпорядокъ увеличился и послышались разные возмутительные крики. Жители соседнихъ домовъ, приверженные къ Правительству юной Королевы, немедленно прибѣжали для укрощенія умовъ безпокойныхъ, а вскорѣ подошли и войска.

Двое изъ возмутителей были умерщвлены на мѣстѣ, остальные же схвачены и отведены въ Королевскую темницу. Нѣкоторые изъ нихъ, пытавшіеся противиться войскамъ, изранены. Жители сами помогали Правительству въ задержаніи виновныхъ.

Хотя преступный умыселъ сей не нарушилъ спокойствія остальныхъ жителей столицы, которые можетъ быть и не знали до сихъ поръ о семъ происшествіи, но Королева. Правительница, уведомленная объ ономъ, желая строгими мѣрами отвратить на будущее время подобныя покушенія, по предварительному совѣщанію съ Министрами, предписала:

1) Военной Коммиссіи, при изслѣдованіи сего дѣла, сообразоваться во всемъ съ существующими постановленіями, и въ особенности съ 7-ю статьею декрета 18-го Марта 1834 года, опредѣляющаго отвѣтственность судей и средства для скорѣйшаго рѣшенія судебныхъ дѣлъ.

2) Для скорѣйшаго окончанія сего изслѣдованія, означенную Коммиссію раздѣлить на отдѣленія.

3) Для успѣшнѣйшаго хода Коммиссіи, разсмотрѣнію ея предоставить только дѣла о возмутителяхъ и заговорщикахъ; прочія же меншія преступленія подвергнуть рѣшенію другихъ судовъ.

4) Коммиссію раздѣлить на 3 отдѣленія, назначивъ въ каждое изъ оныхъ извѣстное число судей. Генераль-Капитанъ Провинціи имѣть избрать Членовъ для сей Коммиссіи и нужное число Генераль-Прокуроровъ.

и 5) Коммиссія должна приступить немедленно, безъ всякаго отлагательства, къ изслѣдованію дѣла касательно послѣднихъ безпокойствъ въ Толедской улицѣ. Каждый день обязана она представлять Королеву о положеніи сего дѣла.

— Многіе Члены Королевскаго Мадридскаго Суда отставлены за приверженность къ партіи Карлистовъ.

— Президентъ Высокаго Совѣта Кастильскаго, Герцогъ Байленскій (Генераль-Капитанъ Кастаньосъ) обнародовалъ слѣдующія постановленія:

1) Свобода сообщенія какъ сухимъ путемъ, такъ и водою, съ сего времени возстановляется во всемъ Королевствѣ въ томъ же видѣ, въ какомъ она прежде существовала; но въ приморскихъ гаваняхъ имѣють быть соблюдаемы обыкновенныя правила для сохраненія здоровья, хотя впрочемъ ни подъ какимъ предлогомъ не позволено нарушать или прерывать сообщенія, безъ полученія официальныхъ извѣстій или особеннаго повелѣнія Правительства. — 2) Не смотря на общій доброкачественный характеръ нѣкоторыхъ болѣзней, показавшихся въ Гренадѣ и ея округѣ, тамошнее главное Медицинское Начальство должно, въ силу Королевскаго декрета отъ 23 Сентября прошлаго года и существующаго регламента, имѣть бдительный надзоръ надъ здоровьи мѣстами помнутаго округа и употреблять всѣ мѣры, внушаемыя предосторожностію и дозволяемыя мѣстными отношеніями. — 3) Что касается отношеній въ Испаніи, то, по прекращеніи холеры и совершенномъ возстановленіи здоровья въ Гаванѣ и ея области, всѣмъ кораблямъ, приходящимъ оттуда, равно какъ изъ прочихъ гаваней острова Кубы и той части Мексиканскаго залива, если они снабжены надлежащими свидѣтельствами и экипажи ихъ находятся въ здоровомъ состояніи, — позволяетъ имѣть свободное сообщеніе и торговлю съ берегомъ, безъ всякаго другаго замедленія, кромѣ нужнаго времени для провѣтриванія и очистки имѣ-

знакомитыхъ членковъ товариствъ правъ чловѣка, Пары опуститъ.

— W Министерствѣ Spraw Wewnętrznych zajmują się urządzeniem nowej Policji na cały kraj.
Dnia 26.

Wczora w Izbie Deputowanych przyjęto wniesiony ze strony Rządu projekt prawa o towarzystwach politycznych, większością 246 głosów przeciwko 154.
(A. P. S. Z.)

HISZPANIA.

Madryt, 7 Marca.

Udzielamy naszym czytelnikom szczegółowe wiadomości o rozruchach ostatnimi czasy zaszłych w stolicy, wyjęte z *Madryckiej Gazety Dworu*.

W nocy z dnia 2 na 3, poczęły się okazywać niejakie rozruchy na ulicy Toledańskiej w domu nazwanym *del Paradiso*. Wkrótce zamieszanie powiększyło się i dały się słyszeć rozmaite buntownicze krzyki. Mieszkańcy blizkich domów, życzliwi Rządowi młodej Królowej, natychmiast zbiegli się dla poskromienia burzliwych umysłów, wkrótce zdążyły i woyska.

Dwóch z podżegających do buntu zabito na miejscu, pozostałych zaś schwytano i zaprowadzono do Królewskiego więzienia. Niektórzy z nich, co chcieli woyskom się opierać, odnieśli rany. Sami mieszkańcy dopomagali Rządowi w przytrzymaniu przestępców.

Choć zbrodnicze to targnienie się nie naruszyło spokoyności innych mieszkańców stolicy, którzy może dotychczas niewiedzieli nawet o tym wypadku, Królowa Rejentka jednak uwiadomiona o tém, chcąc surowemi środkami zapobiedz na czas przyszły podobnym zamachom, po uprzedniej naradzie z Ministrami, postanowiła:

1) Aby Wojenna Kommissya przy roztrząsaniu tej sprawy, stosowała się we wszystkiem do praw istniejących mianowicie zaś do 7 artykułu wyroku 18 Marca 1834 roku, opisującego odpowiedzialność Sędziów i środki dla rychlejszego rozstrzygnięcia spraw sądowych.

2) Dla prędszego ukończenia tego roztrząsania, pomienioną Kommissyą podzielić na oddziały.

3) Dla skuteczniejszego odbywania działań Kommissyi, oddać pod jej rozbiór tylko sprawy o podżegających do buntu i knujących spiski, inne zaś przestępstwa mniejszej wagi, zostawić rozstrzygnięciu innych Sądów.

4) Rozdzielić Kommissyą na 3 oddziały, do każdego z nich mianując pewną liczbę Sędzi. Jenerał-Kapitan prowincyi, ma wybrać członków do tej Kommissyi i potrzebną liczbę jeneralnych prokuratorów.

i 5) Kommissya powinna przystąpić natychmiast bez najmniejszego odkładania, do wykrycia sprawy względem ostatnimi czasy zaszłych rozruchów na ulicy Toledańskiej. Codziennie obowiązkiem jej jest donosić Królowej o stanie tej sprawy.

— Wielu członków Sądu Królewskiego w *Madrycie*, usuniono od obowiązku, za przywiązanie do partyi Karolistów.

Prezydent Wysokiej Rady Kastyliskiej, Xiąże *Bailen* (Jenerał-Kapitan *Castagnos*), podał do powszechnej wiadomości następujące postanowienia:

1) Wolność komunikacyi tak lądem, jak wodą, od tego czasu przywraca się w całym Królestwie w takim kształcie, jak była przedtem; lecz w portach nadmorskich mają być przestrzegane zwyczajne prawidła dla utrzymania zdrowia, chociaż z resztą niepozwała się pod żadnym pozorem ścieśniać lub przerywać komunikacyi, nie odebrawszy urzędowych wiadomości, lub osobnego rozkazu Rządu. — 2) Mimo to, iż nie w sobie nie ma zastraszającego, ogólny charakter niektórych chorób, dostrzeżonych w *Grenadzie* i jej okregu, atoli tamedzna główna lekarska Zwierzchność, na mocy Królewskiego wyroku pod dniem 23 Września roku przeszłego i mającego moc obowiązującą urzędzenia, powinna czynną dawać baczność na mieysca zdrowe pomienionego okregu, i używać wszelkich środków, jakich doradza ostrożność, a dozwalając mieyscowe stosunki. — 3) Co się tyczy stosunków za granicami Hiszpanii, po ustaniu cholery i zupełnem przywróceniu zdrowia w *Hawannie* i jej prowincyi, wszystkim okrętom ztamtąd przybywającym, równie jak z innych portów wyspy *Kuby* i przyległej części odnogi Meksykańskiej, jeśli mieć będą należyte świadectwa, a osady na nich znajdujące się w stanie zdrowia, pozwała się mieć wolną komunikacyą i handel z brzegiem bez innych zwłok, prócz dania czasu dla przewietrzenia i oczyszczenia znajdujących się rzeczy na okręcie. — 4) Toż samo należy przestrzegać względem okrętów przychodzących z innych części Odnogi

ющихся на корабль вещей. — 4) То же самое должно наблюдать касательно кораблей, приходящих изъ прочихъ частей Мексиканскаго залива и Соединенныхъ Штатовъ Сѣверной Америки; они не подвергаются иному стѣсненію, кромѣ мѣръ, требуемыхъ общими правилами и предосторожностію противъ желтой лихорадки. — 5) Всѣ корабли, приходящіе изъ Европейскихъ гаваней и снабженные свидетельствами о здоровьи, безъ различія допускаются къ свободной торговлѣ. — 6) Изъ сего постановленія исключаются корабли, приходящіе изъ Мадеры и Азорскихъ острововъ, подозрѣваемыхъ въ появленіи тамъ холеры; касательно таковыхъ судовъ, должны быть наблюдаемы правила, постановленные на случай сомнительнаго здоровья корабельныхъ экипажей. — Мадритъ, 13 Февраля 1834.

Подп. Герцогъ Байленскій. (Спб. В.)

Т у р ц и я.

Константинополь, 18-го Февраля.

(Извлеченіе изъ письма.)

Пожаръ, о которомъ я говорилъ въ прежнемъ письмѣ моемъ и который нѣсколько разъ возобновлялся въ другихъ мѣстахъ, произошелъ, какъ теперь оказывается, не случайно, но отъ зажигателей. Онъ былъ только началомъ злодѣйскихъ покушеній, коихъ горестныя слѣдствія, при всей неусыпности Начальства, съ трудомъ могли быть предупреждены и снова повергли жителей сей столицы въ величайшее безпокойство. 12-го с. м. произошелъ пожаръ въ сторонѣ Унъ-Капана, обратившій въ пепель до 50 домовъ. 13-го сгорѣлъ большой домъ *Назири-Хаджи-Саида-Эфенди* въ сторонѣ Султанъ-Баязида со всѣмъ, въ немъ находившимся. Въ ночи съ 15-го на 16-е число пламя обхватило нѣсколько строеній въ Топханѣ и даже грозило опасностію дому Австрійскаго Посольства; но отъ сѣверовосточнаго вѣтра взяло направленіе къ Галатѣ, гдѣ, не нашедъ себѣ пищи (отъ обширныхъ пустырей — слѣдствія бывшаго тамъ ужаснаго пожара), наконецъ угасло. Три Турчанки погибли въ семъ пожарѣ и болѣе 40 домовъ обращено въ пепель. 16, 17-го и сегодня загоралось въ разныхъ мѣстахъ, но дѣтельными мѣрами сии пожары были потушены въ самомъ началѣ и не причинили большого вреда. Полагаютъ, — и не безъ причины — что регулярныя войска виною сихъ пожаровъ, ибо Порта снова вздумала уменьшать ихъ жалованья дѣтями пѣстрами, хотя съ общаіемъ, что сии 5 пѣстровъ ежемѣсячно будутъ откладываемы и такимъ образомъ каждому солдату, при выходѣ его изъ службы, составитъ небольшой капиталъ. Подобная же мѣра была причиною зажигательствъ прошедшаго лѣта и большого пожара въ Галатѣ, и Правительство, для прекращенія дальнѣйшихъ несчастій, принуждено было тогда опять увеличить жалованье. Послѣ того хотя изданы были строгія постановленія, но до сихъ поръ оставались онѣ тщетными. — Между Тосканскимъ Правительствомъ и Портою давно уже ведутся переговоры о торговомъ трактатѣ; говорить, что онъ уже заключенъ и вчера размѣнены ратификаціи. — Въ Турецкой газетѣ содержится извѣстіе, что *Селимъ* и *Османъ* Паши, бѣжавшіе отъ *Мегмета-Али* въ Константинополь, произведены Султаномъ въ двухъ-бунчужные Паши и Генералы регулярныхъ войскъ. — Тевджигатъ (таблица о разрядахъ чиновъ) изданъ, но безъ всякой перемѣны противъ прошлагодняго. Извѣстія съ острова *Кандіи* все еще неблагоприятны; въ положеніи сего острова не произошло никакой замѣчательной перемѣны. (Спб. В.)

Е г и п е т ь.

Александрія, 15-го Февраля.

Съ 11-го на 12-е число текущаго мѣсяца ночью, вспыхнулъ огонь на одномъ 64-хъ пушечномъ транспортномъ суднѣ, находящемся въ здѣшней гавани: пожаръ угрожалъ всему городу. По счастью, не было на этомъ суднѣ пороха, однако жъ само оно совершенно истреблено огнемъ.

— *Мегмедъ-Али* все еще находится съ Министрами своими въ *Каирѣ*, гдѣ и пробудеть до двухъ мѣсяцовъ, ожидая прибытія изъ *Сирии* сына своего, *Ибрагима Паши*. Кромѣ Консуловъ Англійскаго и Французскаго, тамъ находящихся нынѣ, прибылъ сюда теперь Генеральный Консулъ Россійскій, Г. *Дюгамель*. Отправляются здѣсь частыя конференціи, которыхъ предметъ составляетъ утвержденіе мира на Востокъ.

— По донесеніямъ съ береговъ Чермнаго моря, извѣстный *Турке-Билмесъ* бѣжалъ въ *Одеиду*. Полагаютъ, что Египетскія войска безъ употребленія оружія вступятъ въ *Гемезъ* и овладѣютъ сею провинціею. (А.Р.С.З.)

Мекыканскіе и Становъ Звѣдочныхъ Америкъ. Поѣздки, не улагающія однимъ ограниченіемъ, прочь средствъ, какихъ требуютъ общія правила и осторожность для завариванія себѣ отъ желтой горячки. — 5) Всѣмъ окрѣтамъ, приходящимъ изъ портовъ Европейскихъ, опатранные свидѣтельствами здоровья, безъ различія получаютъ свободу проведенія handlu. — 6) Одъ этого постановленія вынимаются окрѣты, приходящія изъ *Мадеры* и *Азорскихъ*, подозрѣваемыхъ о показаніи себѣ на нихъ холеры; въгледомъ таковыхъ окрѣтовъ, повинны быдъ прѣстрѣганы правила, прѣписаны на прѣпадекъ вѣгдливаго стану здравія осадъ окрѣтовъ. — Мадритъ, 1834 року Лутега 15 дня.

(Подписано:) *Хіаже Байлен.* (G.S.P.)

Т у р ц и я.

Константинополь, дня 18 Лутега.

(Выгѣтекъ изъ листу.)

Пожаръ, о которомъ мовѣлъ въ poprzedжающемъ листвѣ моимъ и который килкакрѣ понавѣлъ сѣ въ инныхъ мѣстѣсахъ, wszczѣтъ сѣ не прѣпадkiem, якъ сѣ dopiero okazuje, lecz прѣzez подпалаczy. Былъ онъ только почѣтkiem wystѣпныхъ замѣховъ, кѣтѣхъ опѣлѣкѣмъ skutkiem, прѣzy caley czynnoścѣ Rządu, cięzko было zapobiedz, i кѣтѣхъ znowu wprawiły mieszkańcówъ тѣy stolicy въ nawięk-zѣ niespokojność. Дня 12 b. m. заjąтъ сѣ пожаръ въ stronіe *Un-Kapan*, кѣтѣхъ до 50 domówъ въ popiółъ obrócił. Дня 13 spaliłъ сѣ wielki domъ *Nazir-Chadzi-Said Efendi* въ stronіe *Sultan Bajazid*, ze wszystkimъ, co сѣ въ nimъ znajdowało. Въ nocy zъ дня 15 на 16, płomieńъ ogarnąłъ kilka budowъ на *Tophan*, i nawet грозиłъ niebezpieczeństwemъ domowiъ poselstwa Austriackiego, lecz skutkiemъ wiatru północno-wschodniego, skierowałъ сѣ до *Galaty*, gdzie не znajdującъ nicъ do niszczenia (zъ przyczyny rozległychъ zgliszczy, skutkiemъ tamъ zdarzonego przedłѣmъ straszliwego pożaru), zgасъ nakoniecъ zupełnie. Trzy Турczynki zginęły въ tymъ pożarze i więcey 40 domówъ zgorzało до szczętu. Дня 16, 17 i dzisia, починаło сѣ palić въ rozmaitychъ mѣstachъ, lecz skutkiemъ dzielnychъ środkówъ, pożary те zgасzone въ samѣmъ nastaniu, не zrządziły wielkiej szkody. Wnoszą, i не bezъ przyczyny, iż pożary те woyskomъ regularnymъ przypisać należy, ponieważ Pорта znowu umyśliła zmniejszyć ichъ pensyѣ o 5 piastrówъ, aczъ zъ obietnicѣ, iż kѣzdego miesiaca те 5 piastrówъ mają byдъ odkładane, i tymъ sposobemъ, dla kѣzdego żołnierza, прѣzy wyścѣiuъ jego ze służby, zbierze сѣ niemały kapitałъ. Podobnyъ środekъ byłъ przyczynѣ podpalaiъ прѣeszłego lata i wielkiego pożaru на *Galacie*, takъ, iż Rządъ dla odwrócenia dalszychъ nieszczęść, znowu powiększyć musiałъ płacę. I chociażъ potѣmъ wydano surowe postanowienia, dotądъ jednakъ były one nieskutecznymi. — Między Rządemъ Toskańskimъ a Portѣ, oddawna ciągnę sѣ układy wzgледомъ traktatu handlowego; powiadają, iż jużъ zawartyъ zostałъ, orazъ, że wczora wymieniono ratyfikacye. Wъ gazecie Турецkiej zawiera сѣ wiadomośćъ, iż Paszowie *Selim* i *Osman*, zbiegli od *Mehmeda Ali* do *Konstantynopola*, zostali mianowani прѣzez Sultana Paszamiъ dwubuncznymi i Jenerałamiъ woyskъ regularnychъ. — Jużъ wydano *Tewdżigat* (tablicę o podziałachъ ranъ), lecz bezъ żadnychъ przemianъ въ porównaniu zъ прѣesztorocznymъ. Wiadomości zъ wyspy *Kandyi* ciągle brzmią niepomysłnie; въ polożeniuъ тѣy wyspy не zaszła żadna godna uwagi odmiana. (G.S.P.)

Е г и п е т ь.

Alexandrya, 15 Лутега.

Въ nocy zъ дня 11 на 12 b. m. на jednymъ ze statkówъ przewozowychъ, въ tutejszymъ porcie stojącychъ, od 64 działъ, wszczѣтъ сѣ ogień, кѣтѣхъ zagrażałъ niebezpieczeństwemъ całemuъ miastu. Szczęściemъ не было prochu на tymъ okręcie, atoli całkiemъ онъ od ognia zniszczonymъ zostałъ.

— *Mehmed Ali* ze swymi Ministrami ciągle jeszcze znajduje сѣ въ *Kairze*, gdzie ze два miesiace zabawi i ma oczekiwać на swego сына *Ibrahima Paszę* zъ *Syrii*. Opróczъ Konsulówъ Angielskiego i Francuzkiego, tamъ сѣ znajdującychъ, przybyłъ dopiero jeszcze Jenerałny Konsulъ Rosyyski *P. Duhamel*. Częste odbywają сѣ konferencye, кѣтѣхъ utwierdzenie pokoju на Wschodzie, przedmiotъ stanowi.

— Podługъ wiadomości od brzegówъ Morza Czerwonego, znany *Turke Bilmez* uciekłъ do *Odeidy*. Wnoszą, iż woyska Egipskie, не uciekającъ сѣ do silyъ oręzѣ, weyda do *Yemenu* i zajmą тѣ провинцыѣ въ posiadanie. (А.Р.С.З.)

Честъ имѣю извѣститъ почтеннѣйшую Публику о предпринимаемомъ мною изданіи Сочиненія, которое въ своемъ родѣ можетъ почтеться первымъ явленіемъ въ Россійскомъ и Польскомъ языкахъ, — Сочиненія, полезнаго и занимательнаго для всѣхъ вообще состояній, подъ заглавіемъ:

אוצר לשון חכמה

ОЙЦАРЬ ЛЕШОЙНЪ ХОХМО;

СОКРОВОЩЕ ЯЗЫКА МУДРАГО,

ИЛИ

ПРАКТИЧЕСКІЙ

ЕВРЕЙСКО-РАВВИНСКО-ЖИДОВСКО-РОССІЙСКІЙ

С Л О В А Р Ъ,

СОДЕРЖАЩІЙ

1-е, Всѣ настоящія Еврейскія, Раввинскія, Жидовско-нѣмецкія слова. 2-е, Библейскія, Талмудическія достопримѣчательныя изреченія и пословицы. 3-е, Аллегорическія выраженія; сокращенныя и спекуляціонныя слова, употребляемыя Евреями въ обыкновенныхъ между собою разговорахъ, съ намѣреніемъ, чтобы Христіане, даже знающіе хорошо Нѣмецкій языкъ, не могли ихъ понимать.

Также 4-е, Названіе ихъ мѣсяцевъ; 5-е, Торжественныя и обыкновенныя праздники; 6-е, Великіе посты и дни траурныя; 7-е, обряды, обычаи, одежда и пища; 8-е, собственныя имена, особенно взятая изъ иностранныхъ языковъ и т. п.

Произношеніе же по нынѣшнему Жидовскому чтенію, въ Словарѣ вездѣ означено Русскими буквами, съ удареніями, чтобы Христіане (даже и тѣ, кои совсѣмъ не знаютъ Еврейскаго письма), сами собою могли научиться основательно понимать какъ разговоръ Жидовъ, такъ и всѣ помянутыя любопытныя статьи, къ чему весьма будетъ способствовать имъ двойной Алфавитный реестръ съ Русскими буквами, справясь съ коимъ, они увидятъ въ Словарѣ все то въ настоящемъ значеніи и краткомъ объясненіи.

Ученыя и обыкновенныя изреченія, Библейскія и Талмудическія пословицы будутъ означены самыми вѣрными указаніями, гдѣ и изъ какихъ священныя книги и Талмудическія уставы взяты, также сравнены съ подобными изреченіями и пословицами, употребительными въ новыхъ и древнихъ Европейскихъ ученыхъ языкахъ, какъ то: въ Россійскомъ; Польскомъ, Нѣмецкомъ, Французскомъ, Латинскомъ и Греческомъ, сколько то посильные труды мои и недостатокъ Фразеологическихъ книгъ дозволили мнѣ собрать, Издатель съ большимъ трудомъ и рачительною стараніемъ соединить ихъ въ Словарѣ, единственно желая тѣмъ доставить Гг. Филологамъ и Литераторамъ, чуждымъ всякихъ съ Евреями торговыхъ сношеній, нѣкоторое развлеченіе. Не одинъ подивится, найдя въ семь изданій, сверхъ чаянія своего, отрывки прекрасныхъ мыслей и философическихъ правилъ, подчерпнутые прямо изъ глубины Талмудическаго моря (*Ямъ Гатамудъ*, какъ выражаются сами Раввины): ибо всѣ вообще предубѣждены, что Талмудъ есть собраніе однихъ нелѣпостей и заключаетъ въ себѣ только самое вредное ученіе, противное нравственности; что и подало поводъ всѣмъ Правительствамъ Христіанскихъ Государствъ къ строгой ценсурѣ онаго при новыхъ изданіяхъ. — Но всякій разсудительный и смѣлѣйшій человекъ, въ особенности же Ученый и Философъ Христіанинъ, желающій пользоваться всѣмъ, касающимся наукъ, не можетъ и не долженъ осуждать цѣлаго огромнаго сочиненія по однимъ токмо мѣстамъ, несообразнымъ съ его правилами; тѣмъ болѣе, что въ сочиненіи семь заключается не мало полезныхъ и важныхъ свѣдѣній, кои бросаютъ вспомогательный свѣтъ и на Христіанскія древности: посему не рѣдко приводятся, какъ свидѣтельство, Богословами. — Нѣтъ также ничего удивительнаго, что въ нѣкоторыхъ Талмудическихъ уставахъ находятся спасительныя и мудрыя правоученія, почти согласныя съ находящимися въ Святомъ Евангеліи; ибо извѣстно знатокамъ Древностей, что Талмудъ (а) стали собирать Фарисеи въ особые трактаты уже въ третьемъ вѣкѣ Христіанской Эры, и не прежде исхода пятаго столѣтія привели къ окончанію.

Славный Князь Талмудистовъ, извѣстный подъ

(а) Талмудъ есть реченіе, означающее науку *קלף עֲשׂוּחִין*, или, по мнѣнію Жидовъ, совершеннѣйшія и важнѣйшія свѣдѣнія. Талмудъ составленъ изъ Мышны и Гемары.

Podpisany, mam honor uwiadomić Prześwietną Publiczność o przedsięwzięciu mojem wydania Dzieła, które jest w swoim rodzaju pierwszym zjawiskiem w Polskim i Rosyjskim języku: Dzieła pożytecznego i bawiącego dla wszystkich w ogólności stanów, pod tytułem:

אוצר לשון חכמה

OYTSAR LEŠZÖYN CHÖCHMO,

SKARB JĘZYKA MĄDREGO

C Z Y L I

SŁOWNIK PRAKTYCZNY

HEBRAJSKO-RABBINSKO-ŻYDOWSKO-POLSKI

ZAWIERAJĄCY

1. Wszystkie prawdziwie Hebrajskie, Rabbinskie, Żydowsko-niemieckie słowa; 2. Biblijne, Talmudyczne, godne uwagi zdania i przysłowia; 3. allegoryczne frazesy, skrócone i spekulacyjne wyrazy, które Żydzi między sobą w potocznej mowie umyślnie mieszają zwykłym, aby od Chrześcian, umiejących nawet język Niemiecki, nie byli zrozumiani

jako też

4. Nazwanie ich Miesięcy; 5. główne święta i dni radosne; 6. wielkie posty i dni żałobne; 7. rozmaite obrządki, zwyczaje, ubiory, pokarmy; 8. imiona własne, zwłaszcza z obcych języków wzięte, i t. p.

Wymawianie zaś według teraźniejszego żydowskiego sposobu czytania, jest w tym Słowniku przez cały ciąg, polskimi literami oddane i wszędzie akcentowane, ażeby Chrześcianie (nawet ci, którzy hebrajskiego pisma wcale nie są wiadomi) sami się nauczyć mogli, dobrze zrozumieć rozmawiających Żydów, a razem wspomniane ciekawe artykuły, wiedzieć: do czego im wielką będzie pomocą podwójny registr w alfabetycznym porządku ułożony, polskimi literami, według którego znajdą oni w Słowniku to wszystko w prawdziwym znaczeniu i krótkim a zwięzłym objaśnieniu.

Uczone i potoczne zdania, przysłowia biblijne i talmudyczne oznaczają się z naydokładniejszemi cytacjami, z kąd i z jakich ksiąg biblijnych i Kodexów talmudycznych, są wyjęte, oraz porównane będą z podobnemi zdaniem i przysłowiami, porównującemi się w europejskich żyjących i nieżyjących uczonych językach, jako to: w Polskim, Rosyjskim, Niemieckim, Francuzkim, Łacińskim i Greckim, tyle, ile szczupłe talenta Autora i niedostatek ksiąg frazeologicznych, pozwoliły zebrać; które sam z naywiększym mozołem i pracą starał się zgromadzić, jedynie w tym celu, aby Filologom i Literatom, którzy nie mają stosunków handlowych i kupieckich z Żydami, przynieść niejaką rozrywkę. Nie jeden się zadziwi nyrzawszy nadspodziane takie ułamki pięknych zdań i maxym filozoficznych oryginalne i z głębi morza Talmudycznego (*Jam Hatalmud*, jak sami Rabbini nazywają) wydobyte. Wszyscy bowiem uprzedzeni są, że Talmud jest zbiorem samych niedorzeczności, zawierającym w sobie tylko nayszkodliwsze dla obyczajów nauki, co było powodem rządów Państw Chrześcijańskich do ścisłej Cenzury w jego nowych wydaniach. Lecz każdy rozsądny i wyrozumiały człowiek, a zwłaszcza uczony i Filozof Chrześcijański, ze wszystkiego, co się tyczy nauki, pożytkować nawykły, nie może ani powinien dla niektórych tylko miejsc sprzeciwiających się jego prawdom, całego tak ogromnego dzieła potępiać, kiedy się w niem niemało korzystnych oraz ważnych wiadomości znajduje, które i na chrześcijańskie starożytności pomocnicze światło rzucają, a przetoż przez Teologów bywają cytowane. Nic też dziwnego, że w niektórych talmudycznych kodexach, dają się postrzegać wcale zbawienne i mądre obyczajów prawidła, zgodne ze świętą Ewangelią, prawie dosłownie; gdyż wiadomo jest znawcom starożytności, że Talmud (a) zaczął być w osobne traktaty przez Faryzeuszów zbieranym dopiero w trzecim wieku Ery Chrześcijańskiej, a przy końcu piątego dopełnionym.

Naysławniejszy Xiążę Talmudystów, znany pod

(а) Talmud jest wyraz, który oznacza naukę, *קלף עֲשׂוּחִין*, czyli według mniemania Żydów, jakby naydoskonalszą ze wszystkich i nayważniejszą umiejętność, która się składa z Miszny i Gemary.

названъ *Гильель Газбенъ* (b) въ Талмудическомъ уставѣ, названномъ *Шаббасъ*, на 31 листѣ говорить: „*Dealoch sone, lechawroch loy saawid, zu hi kol Matdyro kulo, we-idoch puzo hu*“ — что есть: „Что тебѣ ненавистно, того не дѣлай ближнему твоему: въ семъ заключается весь законъ, а все прочее есть токмо объясненіе онаго.“ Судя по симъ словамъ, можно вывести заключеніе, что Гильель не самъ собою и не первый избралъ и заповѣдалъ сѣ правило, но подражалъ первымъ началамъ (*primum principium*) всего ученія, заимствованнаго намъ Небеснымъ нашимъ Законодателемъ, сими словами: *Паста ойъ боа ай те-лхте йна поидой ойъ ой айвртопай, йто кай ймеис поидте айтоис*: йтоз йаф йсйв ой воюос кай ой айрофйтай. „Вся убо, елика аще хотите, да творятъ вамъ теловѣцы, тако и вы творите имъ: се бо есть законъ и пророцы.“ (Матт. Гл. VII, стихъ 12, и Луки VI, 31.)

О, если бы нынѣшніе Евреи повиновались гласу закона Природы, повелѣвающему въ точности соблюдать сѣ главное правило, произнесенное устами Гильея, благоразумнѣйшаго изъ всѣхъ Законоучителей Фарисеевъ! Оно-то есть источникъ всѣхъ добродѣтелей и вмѣстѣ руководство къ истинному земному счастью и даже вѣчному блаженству! — Сверхъ сего находится въ Талмудическомъ законѣ много и другихъ, сему подобныхъ и столь же важныхъ правилъ, относящихся къ общественнымъ добродѣтелямъ и заповѣданныхъ къ строжайшему наблюденію, такъ, что если бы кто противъ нихъ погрѣшилъ, то послужилъ бы соблазномъ для свѣта, оскорбилъ бы Святое Имя Божіе (Хильюль Гашемъ), и потерялъ бы право на вѣчное спасеніе: тѣмъ болѣе, что набожный Израилѣитинъ своею религіею убежденъ, что соблюдая только самую строгую справедливость въ торговлѣ, онъ получитъ Царство Небесное (оломъ габо). — А посему, какъ для спасительнаго наставленія всѣхъ неученыхъ Жидовъ, занимающихся торговлею, такъ и для сообщенія Христіанамъ лучшаго понятія о Талмудическихъ книгахъ, въ предисловіи къ сему сочиненію упомянуто о нѣкоторыхъ главнѣйшихъ правилахъ правоученія, заимствованныхъ изъ Кодексовъ Талмуда и основанныхъ на немъ Каноническихъ правъ (Поскимъ) для всеобщаго свѣдѣнія, а именно: 1-е, о строжайшей справедливости и вѣрности въ торговлѣ, покупкѣ и продажѣ; — 2-е, о важности присяги, и 3-е, о постоянной вѣрности къ законной Власти и Правительству.

Льщу себя пріятною надеждою, что просвѣщенная Публика не лишитъ меня своего довѣрія относительно доведенія мною сего предпріятія до надлежащей точности: ибо я, поступивъ по приглашенію въ 1824 году, Помощникомъ въ Ценсурный Комитетъ, для разсматриванія Еврейскихъ древнихъ книгъ, при бывшемъ Виленскомъ Университетѣ, а потомъ Высочайшимъ Указомъ 21 Апрѣля 1829 года утвержденный настоящимъ тѣхъ книгъ Ценсоромъ, трудился рачительно на семъ поприщѣ до самаго закрытія Университета.

Убѣжденный опытами въ ежедневно возрастающемъ попеченіи Мудраго нашего Правительства о распространеніи Наукъ и въ поощреніи къ тому содѣйствующихъ лицъ, — поручаю себя и трудъ мой покровительству Его; Почтеннѣйшая же Публика скорою и достаточною подпискою на сей Словарь доставитъ мнѣ средство къ поспѣшнѣйшему онаго напечатанію.

Цѣна сего Словаря, на одномъ Русскомъ языкѣ, въ 2-хъ частяхъ, формата карманнаго, *десять рублей ассигн.* Подписавшіеся у самого издателя на 10 экз., одиннадцатый получать даромъ.

Подписка принимается въ городѣ Вильнѣ: у самого Издателя, живущаго на большой Замковой улицѣ въ домѣ Гг. Галинскихъ, подъ № 139, ежедневно утромъ до 12 часовъ, а пополуни отъ втораго часу до вечера. Также у Гг. Типографщиковъ и Книгопродавцевъ, а именно: у Редактора Литовскаго Вѣстника Марциновскаго; у Гликсберга, Завадскаго и Морица; и у Префекта Типографіи Ксендзовъ Векентиновъ. Гг. Подписавшіеся получаютъ отъ помянутыхъ лицъ печатанные билеты за подписаніемъ Издателя.

Иногородные же, имѣющіе намѣреніе подписаться на десять или болѣе Экземпляровъ, благоволятъ адресоваться къ самому Издателю, съ присовокупленіемъ Страховыхъ денегъ, соотвѣтственно мѣсту ихъ расположенія отъ Города Вильна, для пересылки имъ желаемыхъ Билетовъ.

Феликсъ Валезій Нейманъ.

(b) Газбенъ, означаетъ старика, имѣющаго отъ роду не мене 60 лѣтъ, а Гильель жилъ сто двадцать лѣтъ.

именемъ *Hillel ha-Zaken* (b) въ Талмудическомъ кодексѣ названномъ *Шаббасъ* на карце 31 повѣда: „*Dealoch sone, lechawroch loy saawid, zu hi kol Matdyro kulo, we-idoch puzo hu*“ — что значатъ: „Со тоbie незносно, (никому) ближнему твоему не чини, то есть Право чести, другіе (прписы) сѣ только объясненіемъ онаго“ — зъ тыхъ словъ миаркуя оцывѣсче показуе сѣ, же Hillel не самъ од siebie и не первый wynalazł i zalecał to prawidło, ale naśladował pierwszą zasadę (*primum principium*) całej moralności, od Niebieskiego Prawodawcy naszego zaleconą, w tych słowach „*Omnia quaecunque vultis, ut faciant vobis homines, et vos facite illis. Haec est enim lex, et Prophetarum*“ — то есть: Wszystko cokolwiek chcecie, aby wam ludzie czynili, i wy im czynicie. Bo ten jest zakon i prorocy.“ (Math VII, 12 i Luk. VI, 31.)

Охъ! terazniejsi żydzi byli posłuszni głosowi prawa natury, nakazującemu ściśle zachowanie tegoż głównego prawidła, wyrzeczonego przez usta najmędrszego, ze wszystkich Doktorów Faryzeuszów, wyż wspomnianego Hillela, które prawidło jest źródłem wszystkich czynów cnotliwych arazem, przewodnictwem do prawdziwej szczególności doczesnej i nawet do wiecznego błogosławieństwa. Nadto i wiele innych podobnych również ważnych, przepisów dotyczących się cnot towarzyskich, znajduje się w całym Talmudycznym Prawie, najmocniej zaleconych, z tego powodu, że ktoby przeciw nim wykroczał dawałby zgorszenie przed światem, i znieważałby święte imię Bożkie (*Chillul HaSzem*) pod utratą zbawienia. Co większa, za samą wierną i szczerą rzetelność w handlu pobożny Izraelita jest upewniony przez Religiją swoją, że otrzyma królestwo Niebieskie (*Olam Haba*). A zatem już dla zbawiennej nauki wszystkich nieuczonych, bawiących się kupiectwem żydów; już dla wzniecenia nieco lepszej opinii w umysłach Chrześcían o talmudycznych księgach, nie omieszkalem w przedmowie do tegoż dzieła wytknąć niektóre celniejsze przepisy moralności z kodeksów Talmudu i na nim opartych praw kanonicznych (*Poskim*, nazwanych) dla powszechnej każdego wiadomości wyjęte, a mianowicie: 1. o najszybszej wierności i rzetelności w handlu, kupnie i sprzedaży; 2. o ważności przysięgi; 3. o stałej wierności względem prawey Władzy i Zwierzchności krajowej.

Mam zaś w tém pocieszającą nadzieję, że mię prześwietna Publiczność raczy zaszczyścić zupełną ufnością, co się tycze należytey dokładności w skutecznieniu tego przedsięwzięcia, gdyż od 1824 roku byłem wezwany i przyjęty na pomocnika przy Cenzurze ksiąg starożytnych Hebrajskich w byłym Wileńskim Uniwersytecie, a potem nawet na aktualnego tychże ksiąg Cenzora przez Na y wyższy Ukaz pod datą 21 Kwietnia 1829 roku potwierdzony zostałem, pracując naygorliwiej w tymże zawodzie, aż do zakrycia tegoż Uniwersytetu.

Przekonany doświadczeniem o codzienném pomnżaniu się starań Mądrego Naszego Rządu, ku rozszerzeniu Nauk i zachęcaniu pracujących nad niemi osób, polecam siebie i pracę moję opiece Jego; Szanowna zaś Publiczność przez prędką i dostateczną prenumeratę, raczy mi dopomoczyć, abym mógł jak nayrychley ten Słownik drukiem ogłosić.

Cena tego Słownika w jednym języku polskim, *we 2ch* tomach, format kieszonkowy 2 ruble i pół srebrem. Kto dziesięć Exemplarzy zaprenumeruje u samego Autora, otrzyma jedenasty gratis.

Prenumerata przyzymuje się w mieście Wilnie u samego Wydawcy mieszkającego na wielkiej Zамковой ulicy w domie Galińskich pod № 139, codziennie z rana do godziny 12, po południu zaś od 2ey do wieczora. Tudzież u PP. Typografów i Księgarzów, jako to: u Redaktora Kurjera Litewskiego Marcinowskiego; u Glikshberga; Zawadzkiego; i Morytza; oraz u Prefekta Drukarni XX. Missionarzów. Panowie prenumeratorowie otrzymają od wspomnianych osób, drukowane Bilety z własnoręcznym podpisem Wydawcy.

Z innych zaś miéysc, mający zamiar prenumerowania na dziesięć lub więcej exemplarzy, raczą adresować się do samego Wydawcy, dołączając przytém na pocztę strachowe pieniądze stosownie do odległości miejsca od Wilna, dla odesłania im stąd żądanych Biletów.

Felix Waleziusz Neumann.